

প্রথম অধ্যায়

অসমীয়া আৰু মিচিং লোকগীত :
পটভূমি আৰু পৰিক্ৰমা

প্ৰথম অধ্যায়

অসমীয়া আৰু মিচিং লোকগীত : পটভূমি আৰু পৰিক্ৰমা

“লোক” মূলতঃ সংস্কৃত শব্দ। ইয়াৰ অন্যতম অৰ্থ জনসাধাৰণ। মানৱ সমাজৰ আৰম্ভণিৰ লগে লগে সাহিত্যৰ জন্ম। অৱশ্যে পৃথিৱীৰ সৰ্ব সমাজত, সৰ্ব সংস্কৃতিত লিখিত সাহিত্যৰ পূৰ্বেই মৌখিক সাহিত্যৰ জন্ম। লিখিত পৰম্পৰাৰ সৃষ্টি হ'বলৈ আঢ়ৈ হেজাৰ বছৰতকৈ অধিক হোৱা নাই। কিন্তু হেজাৰ হেজাৰ পূৰ্বে পৰা মৌখিক পৰম্পৰা যুগে যুগে প্ৰবাহমান হৈ আহিছে। যুগে যুগে চলি অহা পৰম্পৰাগত গীত-পদ, সাধু-কথা, জনশ্ৰুতি পুৰাণ-কাহিনী বা মিথ, মন্ত্ৰ-প্ৰাৰ্থনা, নিচুকনি গীত, প্ৰবাদ-প্ৰবচন, সাঁথৰ আদিৰ সমষ্টিয়েই মৌখিক বা লোক-সাহিত্য।

লোক-সংস্কৃতি হ'ল পৌৰাণিক কলা, সাহিত্য, জ্ঞান আৰু দস্তৰ, যিবোৰ সাধাৰণতে মৌখিক আৰু প্ৰদৰ্শনৰ যোগেদি বিস্তাৰ লাভ কৰে। প্ৰতিটো গোটাৰ লোকৰ নিজস্ব পৰিচায়কবোধ পৌৰাণিক পৰম্পৰা থাকে যিবোৰ তেওঁবিলাক বিশ্বাস, কৰ্ম, পাৰ্গতালি, কথোপকথন নিৰ্মান আৰু লোক কথাৰে ইজনে সিজনৰ লগত আদান-প্ৰদান কৰে। বিশ্বাসৰ ভিতৰত গুটি সিঁচা, পৰিয়ালৰ পৌৰাণিক পৰম্পৰা, বিশ্বৰ অন্যান্য উপাদানবোৰ পাৰ্গত, ঘৰ নিৰ্মাণ, ৰোগৰ চিকিৎসা, কৃষি পদ্ধতি, কৰ্মৰ ভিতৰত নৃত্য, গীত-মাত, কাপোৰ চিলোৱা, নিৰ্মাণ কামৰ ভিতৰত ছবি অঁকা, অংকন, কাঠত কটা চিত্ৰ আৰু লোক কথাত ব্যক্তিগত অভিজ্ঞতা, ফঁকৰা, সাঁথৰ, সাধু, গীত আদি সন্নিৱিষ্ট।

লোক-সংস্কৃতি শব্দই বৃহৎ পৰিসৰ আৰু গভীৰ তাৎপৰ্যপূৰ্ণ সংস্কৃতিৰ দিশ বুজায়। এই জটিল বিষয়টো অনুধাৱন কৰি লোক-সংস্কৃতিৰ সাধকসকলে দিয়া সংজ্ঞাৰো পৰিসৰ ভিন্ন। এজন লোক-সংস্কৃতিৰ সাধকে তেওঁৰ জ্ঞান, আগ্ৰহ যিকোনো এটা বিষয়ৰ ওপৰত আৱদ্ধ ৰাখি সেই বিষয়েহে মানুহক অধিক আকৰ্ষিত কৰিব বিচাৰে।

পৰম্পৰাগত লোক বিদ্যা আৰু লোক প্ৰজ্ঞাৰ ভেটিত লোক ভাষাৰ মাধ্যমেৰে লোক জীৱনত গঢ় লৈ উঠা বাচিক কলাই মৌখিক সাহিত্য বা লোক সাহিত্য। নিৰক্ষৰ জন সমাজত মুখে মুখে ৰচিত আৰু অলিখিত ৰূপত মুখ পৰম্পৰাৰে প্ৰচলিত হৈ অহা বাবে ইয়াত সাধাৰণতে মৌখিক

সাহিত্য বুলি কোৱা হয়। লোক সংস্কৃতি হ'ল সৰু সৰু গোটবোৰক সংযোগকাৰী এটা কলা। এটা গোটৰ সাংস্কৃতি বা উপ সংস্কৃতিক তেওঁ বিলাকৰ বাহিৰে কোনেও কেনে ধৰণৰ গীত, কাৰ্যকৰণ বা সৃজন কৰ্মই সঠিক ৰূপত বুজাব নোৱাৰে।

মৌখিক সাহিত্য তথা লোক সাহিত্যৰ সম্পৰ্কে অসমীয়া পণ্ডিত সকলে কিছু বক্তব্য দাঙি ধৰিছে — বিৰিঞ্চি কুমাৰ বৰুৱাৰ মতে, 'এই লোক সাহিত্য সমাজৰ উমৈহতীয়া সৃষ্টি; সমাজৰ সৰ্বজনৰ ভাৱ, চিন্তা আৰু কল্পনাৰ মিলন তীৰ্থ; সমগ্ৰ সমাজৰ আনন্দ বিনোদনৰ কলাক্ষেত্ৰ। যুগ যুগ ধৰি জনসাধাৰণৰ মুখে মুখে লোক সাহিত্য চিৰন্তন আৰু চিৰজীৱী হৈ আছে।'^১

আনহাতে, প্ৰফুল্ল দত্ত গোস্বামীদেৱে কোৱা মতে, 'এই বিলাক (জন সাহিত্য) হৈছে মুখে মুখে ৰচনা কৰা আৰু মুখ বাগৰি জীয়াই থকা পুৰণি নাম, পদ, মালিতা, ফকৰা, বচন, সাঁথৰ, সাধুকথা।'^২ নবীন শৰ্মাৰ মতে, 'লোক সাহিত্য হ'ল লোক-জীৱনৰ যুগ যুগ সঞ্চিত জ্ঞান আৰু অভিজ্ঞতাৰ বহিঃ প্ৰকাশ।'^৩

লোক-গীতবোৰ আদিম মানৱৰ চিৰন্তন সহজ অনুভূতিৰ অভিব্যক্তি। যুগ বাগৰি বাগৰি যুগ যুগান্তৰ অতিক্ৰম কৰি যুগে যুগে চলি অহা বাবে ইয়াক মৌখিক সাহিত্যও বোলা হয়। ইয়াৰ দ্বাৰাই এটা জাতিৰ চিন্তাধাৰা আৰু প্ৰাণৰ আকৃতিৰ উমান পোৱা যায়। ই জাতীয়-প্ৰাণৰ উৎসস্বৰূপ, মৌলিক আৰু জাতিৰ নিজস্ব। জাতি বিশেষৰ ইতিহাসে ঢুকি নোপোৱা প্ৰাচীনত্বত ভূমুকিয়াব পৰা যায় নিৰৱচ্ছিন্নভাৱে চলি অহা মৌখিক সাহিত্যৰ মাজেদি। সেই কাৰণে লোকগীতে জাতিৰ দাপোণ স্বৰূপ।

বিষয়বস্তুৰ প্ৰতি লক্ষ্য কৰি বিভিন্নজনে অসমীয়া লোকগীতক বিভিন্ন শ্ৰেণীত বিভাজন কৰিছে। প্ৰফুল্ল দত্ত গোস্বামীয়ে লোকগীতক ৫টা ভাগত ভাগ কৰিছে।

গীত-মাতঃ

১) বৰ্ণনাত্মক মালিতা, ২) ধৰ্মীয় গীত, ৩) প্ৰণয়মূলক গীত, ৪) কৰ্মগীত, ৫) নিচুকনি গীত।^৪

১। কোঁৱৰ, অৰ্পনা : অসমীয়া সাহিত্যৰ বুৰঞ্জী, পৃ. ৬

২। পূৰ্বোক্ত গ্ৰন্থ : পৃ. ৭

৩। পূৰ্বোক্ত গ্ৰন্থ : পৃ. ৭

৪। দত্ত গোস্বামী, প্ৰফুল্ল : অসমীয়া জনসাহিত্য, পৃ. ৪

সত্যেন্দ্ৰ নাথ শৰ্মাই অসমীয়া লোকগীতবোৰক প্ৰধানতঃ তিনিটা শ্ৰেণীত বিভাজন কৰিছে -
 ১) অনুষ্ঠানমূলক : বিহুগীত, আইনাম, বিয়ানাংম আদি। ২) আখ্যানমূলক : মণিকোঁৱৰৰ গীত, শান্তি
 বাৰমাহীৰ গীত, বৰফুকনৰ গীত ইত্যাদি; ৩) বিবিধ বিষয়ক : নিচুকণি গীত, গৰখীয়া গীত, নাও
 খেলোৱা গীত ইত্যাদি।^৫

হেমন্ত কুমাৰ শৰ্মাই লোকগীতবোৰক প্ৰধানকৈ তিনি শ্ৰেণীত ভাগ কৰিছে - ১) অনুষ্ঠানমূলক
 ২) কৰ্ম বিষয়ক আৰু আখ্যানমূলক।^৬

এনেদৰে চালে অসমীয়া লোকগীতবোৰক তলত উল্লেখ কৰা ধৰণে ভাগ কৰিব পাৰি—

- ১) অনুষ্ঠানমূলক — ক) ধৰ্মমূলক বা ভক্তিমূলক
- (i) ধৰ্মমূলক : আইনাম, অপেচৰা সবাহৰ গীত, সুবচনী নাম আৰু আউলা
 বা আইলা পূজাৰ নাম।
- (ii) ভক্তিমূলক : চৰা ব্ৰতৰ গীত, জগন্নাথৰ নাম, তুলসীৰ গুৰিত গোৱা
 গীত, মনসা গীত, লখিমী আদৰা গীত, গোপী কৃষ্ণৰ
 নাম, দেহ বিচাৰৰ গীত, টোকাৰী গীত আৰু জিকিৰ-
 জৰী আদি।
- (খ) ধৰ্ম নিৰপেক্ষ বা ভক্তি নিৰপেক্ষ :
- (i) বিহুগীত : বনগীত আৰু ছচৰিগীত।^৭
- (ii) বিয়াগীত : বিয়ানাংম, ভেকুলী বিয়াৰ গীত, মহ খেদাগীত বা মহোহো
 গীত আৰু বাস্মোল পিটা গীত।
- ২) কৰ্ম বিষয়ক : আইনাম বা নিচুকণি গীত, নাও খেলৰ গীত, গৰখীয়া গীত, হালবোৱা
 গীত, হাউখেলৰ গীত, নাঙলৰ জনা, মোৰামৰীয়া বণুৱাৰ গীত আদি।
- ৩) আখ্যানমূলক বা বৰ্ণনাপ্ৰধান : (ক) বুৰঞ্জী মূলক
- (খ) কিংবদন্তী বা জনশ্ৰুতিমূলক
- (গ) বাৰমাহী বা বিলাপ গীত।

৫। শৰ্মা, সত্যেন্দ্ৰনাথ : অসমীয়া সাহিত্যৰ সমীক্ষাত্মক ইতিবৃত্ত, পৃ. ২৪

৬। শৰ্মা, হেমন্ত কুমাৰ : অসমীয়া সাহিত্যত দৃষ্টিপাত, পৃ. ২০

৭। ভট্টাচাৰ্য, বসন্ত কুমাৰ : অসমীয়া লোকগীত সমীক্ষা, পৃ. ৫২

অসমীয়া লোকগীত স্বৰূপাৰ্থত বৈচিত্ৰ্যপূৰ্ণ আৰু সমৃদ্ধিশালী। লোকগীতৰ বিভাজনৰ প্ৰসংগত পণ্ডিতসকলৰ মাজত বিশেষ মতানৈক্য দেখা নাযায়। আনহাতে অসমীয়া লোকগীতৰ আঞ্চলিক বৈশিষ্ট্যৰ প্ৰতি লক্ষ্য কৰি ইয়াক প্ৰধানকৈ দুই শ্ৰেণীত ভগাব পাৰি :

ক) উজনি অসমৰ লোকগীত

খ) নামনি অসমৰ লোকগীত।

নামনি অসমৰ লোকগীতক আকৌ দুটা উপশ্ৰেণীত ভগাব পাৰি : ‘কামৰূপী লোকগীত আৰু গোৱালপৰীয়া লোকগীত। কামৰূপী লোকগীতৰ ভিতৰত নিচুকনিগীত, শিশুৰ খেল ধেমালি বিষয়ক গীত, গৰখীয়া গীত, নাওখেলাৰ গীত, হাওখেলাৰ গীত, বিয়া গীত, দেহ বিচাৰৰ গীত। তামোল চোৰৰ গীত, মহখেদা গীত, ভূমিকম্পৰ গীত, স্বৰাজৰ গীত, আইলা পূজাৰ গীত আদি উল্লেখযোগ্য।’^৮ সেইদৰে ‘গোৱালপৰীয়া লোকগীতৰ ভিতৰত বাঁশ পূজাৰ গীত, হুদুৰ পূজাৰ গীত, সোণাৰায় পূজাৰ গীত, হাতী মাউতৰ গীত, ম’হ ৰখীয়া বা মেঘালী গীত, প্ৰণয়মূলক গীত আদিয়েই প্ৰধান।’^৯

অসমীয়া লোকগীতৰ শ্ৰেণীসমূহৰ সাধাৰণ পৰিচয় :

১) অনুষ্ঠানমূলক লোকগীত :

উৎসৱ অনুষ্ঠান, সামাজিক লোক প্ৰথা বা লোকাচাৰৰ অন্তৰ্ভুক্ত বিভাগ সমূহৰ ভিতৰত অন্যতম। লোকপ্ৰথা বা লোকাচাৰ হ’ল কোনো জনসমষ্টিয়ে পৰম্পৰাগত ভাৱে পালন কৰি অহা আচাৰ নীতি আৰু ক্ৰিয়া কলাপ আদি। এইবোৰ প্ৰধানকৈ লোক বিশ্বাসৰ আধাৰত গঢ় লৈ উঠে। ‘লোকাচাৰৰ অন্তৰ্ভুক্ত উৎসৱ অনুষ্ঠান পালনৰ অন্তৰালত আদিম মানবৰ বিশ্বাস আৰু ক্ৰিয়া কাণ্ডৰ ক্ৰিয়াশীলতা সহজে অনুমান কৰিব পাৰি। উৰ্বৰতা বৃদ্ধি, কৃষিৰ প্ৰচুৰতা কামনা, ঐন্দ্ৰজালিকতা সম্পাদন আদি নানান উদ্দেশ্য পূৰণৰ বাবে অসমৰ প্ৰায়বোৰ উৎসৱ অনুষ্ঠান পালন কৰা হয়।’^{১০} সাধাৰণতে ধৰ্মীয় আৰু ধৰ্ম নিৰপেক্ষ পৰম্পৰাৰ ওপৰত, অসমীয়া সমাজত প্ৰচলিত উৎসৱ অনুষ্ঠান নিৰ্ভৰশীল। ধৰ্ম বা সমাজ যিহৰ লগতেই জড়িত নহওক, ইবোৰে গাওঁৰ জন সমাজৰ গতানুগতিক

৮। গোস্বামী, উপেন্দ্ৰনাথ : ভাষা আৰু সাহিত্য, পৃ. ৪৯

৯। ভট্টাচাৰ্য, বসন্ত কুমাৰ : অসমীয়া লোকগীত সমীক্ষা, পৃ. ১০

১০। শৰ্মা, হেমন্ত কুমাৰ : অসমীয়া সাহিত্যত দৃষ্টিপাত, পৃ. ৬

জীৱন, আনন্দমুখৰ যিহৰ লগতেই জড়িত নহওঁক, ইবোৰে গাওঁৰ জন সমাজৰ গতানুগতিক জীৱন, আনন্দমুখৰ কৰি তোলে।^{১১} এনেবোৰ উৎসৱ অনুষ্ঠানৰ লগত সংগতি ৰাখি যিবোৰ গীত-মাত ৰচনা আৰু পৰিবেশন কৰা হয়, সেইবোৰকেই বোলা হয় অনুষ্ঠান মূলক গীত। এনে গীত আকৌ দুই শ্ৰেণীৰ হ'ব পাৰে; ১) ধৰ্মীয় লোকগীত আৰু ২) ধৰ্ম নিৰপেক্ষ লোকগীত।

ধৰ্মীয় উৎসৱৰ লগত সংশ্লিষ্ট গীতবোৰক ধৰ্মমূলক লোকগীত বোলা হয়। ইবোৰ ভক্তি মূলক। অসমীয়া সমাজত প্ৰচলিত ধৰ্মমূলক বা ভক্তিমূলক গীতৰ ভিতৰত আইনাম, সুবচনীৰ নাম, অপেশ্বৰী নাম, শীতলাৰ নাম, কালীপূজাৰ নাম, সদাশিৱৰ নাম, আউলা পূজাৰ নাম, লক্ষ্মীৰ নাম, দেহ বিচাৰৰ গীত, জিকিৰ-জাৰী, জন্মাষ্টমীৰ নাম, গোসাইৰ নাম, লখিমী আদৰা গীত, উপনয়ণ, চুড়াৰুণ আদি বৈদিক অনুষ্ঠানত গোৱা গীত, গোৱালপৰীয়া কাতিপূজাৰ গীত, বাঁহ পূজাৰ গীত আদি বিবিধ ধৰ্মীয় অনুষ্ঠানৰ লগত সম্পৃক্ত গীতসমূহ উল্লেখযোগ্য।

ক) ধৰ্মমূলক লোকগীত :

বিশাল প্ৰকৃতিৰ অফুৰন্ত শক্তি বিচিত্ৰতাৰ প্ৰতি থকা জনসাধাৰণৰ বিশ্বাস আৰু শ্ৰদ্ধা মিশ্ৰিত আকৰ্ষণৰ ফল স্বৰূপে নানান দেৱ-দেৱীৰ ধাৰণাৰ উদ্ভৱ।^{১২} সাধাৰণতে ৰোগব্যাদি আদিৰ যন্ত্ৰণা সহ্যাতীত। এনে যন্ত্ৰণাৰ প্ৰতি লক্ষ্য কৰি জন সমাজে মাৰাত্মক ৰোগৰ একো একোগৰাকী অধিষ্ঠাতা দেৱতা বা দেৱীৰ কল্পনা কৰি, সি সকলক সন্তুষ্ট কৰিবৰ নিমিত্তে পূজা-উপাসনাৰ আয়োজন কৰে। এনে উপাসনাৰ লগত সংশ্লিষ্ট কেতবোৰ গীত-পদৰ আলোচনা দাঙি ধৰা হ'ল —

আইনাম :

মানুহক সততে আক্ৰমণ কৰা ৰোগসমূহৰ ভিতৰত 'বসন্ত' অন্যতম। ই এবিধ সংক্ৰামক ৰোগ। এই ৰোগৰ অধিষ্ঠাত্ৰী হিচাপে কল্পনা কৰা দেৱীৰ নাম আই বা শীতলা। শীতলা দেৱীক সন্তুষ্ট কৰিবলৈ আয়োজন কৰা পূজা-উপাসনাক আই বা শীতলা পূজা বোলে। 'বসন্ত' ৰোগে দেখা দিলে, অসমীয়া আয়তী নামতী সকলে শীতলাক সন্তুষ্ট কৰিবলৈ যি গীত পদ গায়, তাকে আইনাম বা শীতলাৰ নাম বা আই সবাহৰ নাম বা আসনপতা নাম বোলে। শীতলাদেৱীৰ সাতগৰাকী

১১। বৰুৱা, বিৰিঞ্চি কুমাৰ : অসমৰ লোক সংস্কৃতি, পৃঃ ১৭১

১২। শৰ্মা, নবীন চন্দ্ৰ : অসমীয়া সংস্কৃতিৰ আভাস, পৃঃ ১৬০

বাই-ভনীক সন্তুষ্ট কৰিবৰ উদ্দেশ্যে গোৱা আইনাম বা শীতলা নামৰ নিদৰ্শন স্বৰূপে তলত এটি গীত উল্লেখ কৰা হ'ল —

আই মোৰ উজাই আহিলে
আই মোৰ আইৰে সাতেভনী
আই মোৰ বসন্তে বা বলাই
আই মোৰ টেমাতে আনিছে,
আই মোৰ জাতি চন্দন,
আই মোৰ সবাকে দিছে পিন্ধাই।^{১৩}

হাজো অঞ্চলত প্ৰচলিত 'আইনাম' এটি উল্লেখ কৰা হ'ল —

দিহাঃ মানাহৰে পানী আনালে ভৱানী
ছয়কুৰি বামুণে চণ্ডীপাঠ পঢ়িছে
শীতলাক আগতে লৈ।
পদঃ মানাহৰ ঘাটে আই চান কৰে
লাহোৰ কেশটাৰি মেলি।
যাউতিযুগীয়া আইব শৰণীয়া
পৰলৈ নিদিবা এৰি।^{১৪}

অপেচৰা সবাহৰ গীত :

ল'ৰা-ছোৱালী শুকাই-খীনাই গ'লে অপেচৰাৰ দোষে পাইছে বুলি অপেচৰাৰ সবাহ পাতি গীত গোৱা হয়। এই অনুষ্ঠানত, ৰোগাক্ৰান্ত মানুহঘৰৰ চোতালত পিঠাগুৰিৰে তিনিটা বা পাঁচটা ঐককেন্দ্ৰিক বৃত্ত আঁকি তাৰ মাজত তিনি বা পাঁচজনী কুমাৰী ছোৱালীক অপেচৰা সজাই বহুওৱা হয়, আৰু যথাৰীতি পূজা কৰা হয়। পূজাৰ অন্তত নাম গোৱা হয়। অপেচৰাক দেৱীদুৰ্গাৰ অন্যতম অভিব্যক্তি বুলি লোকসমাজে বিশ্বাস কৰে।^{১৫} এনেগীতত দুৰ্গাদেৱীৰ মাহাত্ম্যই প্ৰধানকৈ প্ৰকাশ পোৱা পৰিলক্ষিত হয় —

১৩। ভট্টাচাৰ্য, বসন্ত কুমাৰ : অসমীয়া লোকগীত সমীক্ষা, পৃ. ১২

১৪। শৰ্মা, হেমন্ত কুমাৰ : অসমীয়া লোকগীত সঞ্চয়ন, পৃ. ৩০

১৫। শৰ্মা, সত্যেন্দ্ৰনাথ : অসমীয়া সাহিত্যৰ সমীক্ষাত্মক ইতিবৃত্ত, পৃ. ২৮

ওপৰৰ দেৱতাই ওলাই মেল কৰে
 কুমাৰী কি পূজা কৰে।
 আই অপেশ্বৰীক মাতিম কেনে কৰি
 কৰিম তেনে ভাৱে সেৱা।।
 কাপেৰে জখলা সোণেৰে মেখেলা
 আহে অপেশ্বৰী নাম।।
 দুপৰ বেলা মেল কৰে ছাঁয়াত পৰে ভৰি
 কাতৰ কৰি মাতো আই অপেশ্বৰী।।^{১৬}

সুবচনী নাম :

দেশৰ মঙ্গলৰ কাৰণে দুৰ্গা পূজাৰ সময়ত দেৱীৰ নাম গাব লাগে। সুবচনী ব্ৰত আৰু নামৰ ব্যৱস্থা কৰিলে অপায়-অমংগল আঁতৰে আৰু মনৰ কামনা সিদ্ধি হয়।^{১৭} আনহাতে লোক সমাজৰ কোনো পৰিয়ালৰ সুখ-সমৃদ্ধি তথা শিশু মংগল কামনা কৰি সুবচনী পূজাৰ আয়োজন কৰা দস্তৰ সমগ্ৰ অসমত প্ৰচলিত। অপেচৰা সবাহৰ দৰে সুবচনী পূজাতো আইসকলে প্ৰধান ভূমিকা গ্ৰহণ কৰে। এই পূজাৰ সৈতে সংগতি ৰাখি যি গীত-পদ গোৱা হয়, সেয়েই সুবচনী নাম বা সুবচনীগীত। তলত নামনি অসমত প্ৰচলিত সুবচনী নাম বা সুবচনীগীত এটি উল্লেখ কৰা হ'ল —

ঘোষা : অ' মাই ভৱানী দুৰ্গে
 যোগিও চিন্তে আই মোৰ পজবিন্দে।।
 পদ : আসনত বহি আয়ে মেলি দিছে ভৰি।
 চৰণত পৰি কান্দে বাগৰি বাগৰি।।
 আসনৰ চৌপাশে চম্পা নাগেশ্বৰ।
 মলমলি বা আহে গোসাগী সবাৰ।।
 আসনৰ চৌপাশে ফুলিছে তগৰ।
 পূজা নিদি আই মাতৃক লগাইছে জগৰ।।^{১৮}

১৬। ভট্টাচাৰ্য, বসন্ত কুমাৰ : অসমীয়া লোকগীত সমীক্ষা, পৃ. ১৪

১৭। শৰ্মা, হেমন্ত কুমাৰ : অসমীয়া লোকগীত সংগ্ৰহণ, পৃ. ২২

১৮। ভট্টাচাৰ্য, বসন্ত কুমাৰ : পূবোক্ত গ্ৰন্থ, পৃ. ১৬

আউল বা আইলা পূজাৰ নাম :

দুৰ্গানৱমী তিথিৰ নিশা নলবাৰী জিলাৰ অঞ্চল বিশেষে আউলা বা আইলা পূজা নামৰ এটি ধৰ্মীয় অনুষ্ঠান উদযাপন কৰা হয়। ইয়াত গাভৰু ছোৱালীয়ে অংশগ্ৰহণ কৰে। দেৱী দুৰ্গাক সন্তুষ্ট কৰি পাকৈত শিপিনী হোৱাৰ উদ্দেশ্যে বিশেষতঃ গাভৰু সকলে এই পূজাৰ আয়োজন কৰে। আৰু তাৰ প্ৰসংগতে গীত গায়। এনেগীতৰ মাজেদিও দেৱী দুৰ্গাৰ অপাৰ মাহাত্ম্যৰ কথাই প্ৰকাশ পায়। স্বভাৱ কবিৰ কাব্যিক প্ৰতিভাৰ স্বাক্ষৰ এনে গীতেও বহন কৰে। যেনে —

মানাহৰে পানী আনোগৈ ভৱানীৰ পূজালৈ

অ ৰাম, সোণৰে কলচী লৈ হে।।

সকল বামুণে চণ্ডী পূজা কৰে

অ ৰাম, দেৱী আইক আগতে লৈ হে।।

সৰু সৰু হাতে কোএগল তামুল কাটে

অ ৰাম, আয়তীকে কিবন লাগে হে।

মাজ পথাৰে এক ডালি আহাঁত

অ ৰাম, তাতে কিবা চৰাই মাতে হে।^{১৯}

ভক্তিমূলক গীত :

ভক্তিমূলক কিছুমান গীতৰ ভিতৰত ‘চৰা ব্ৰতৰ গীত’ জগনাথৰ নাম’ তুলসীৰ গুৰিত গোৱা গীত, মনসা গীত, লক্ষ্মীৰ নাম, লখিমী আদৰা গীত, দেহ বিচাৰৰ গীত, টোকাৰী গীত, জিকিৰ-জাৰী আদি উল্লেখযোগ্য।

‘চৰাব্ৰতৰ গীত’ চৰাব্ৰত অনুষ্ঠানেৰে সৈতে সম্পৃক্ত। ‘চৰাব্ৰত’ কামাখ্যা ধামৰ বিবাহিত সধবা তিৰোতা আৰু অবিবাহিত কুমাৰী ছোৱালীৰ দ্বাৰা উদযাপিত অনুষ্ঠান। পাতিৰ মঙ্গল কামনা আৰু গুণী পতি লাভৰ উদ্দেশ্যে ক্ৰমে সধবা তিৰোতা আৰু অবিবাহিত ছোৱালীয়ে এই অনুষ্ঠান আয়োজন কৰে, আৰু নিশাৰ ভাগত গীত গায়।

জগনাথৰ নাম কম বয়সীয়া ছোৱালীয়ে গায়। দেশৰ মঙ্গলৰ হকে বহাগ মাহত জগনাথ নাম গায়। এই গীতত পুৰীৰ জগনাথ প্ৰভুৰ মহিমাৰ কথা বৰ্ণিত হৈছে।

১৯। ভট্টাচাৰ্য, বসন্ত কুমাৰ : পূবোক্ত গ্ৰন্থ, পৃ. ১৭

লখিমী আদৰা নামত কৃষিৰ অধিষ্ঠাত্ৰী দেৱী লক্ষ্মীক খেতি চপোৱাৰ আগখিনিতে আদৰি
অনা হয়। লক্ষ্মী পূৰ্ণিমা তিথিত লক্ষ্মী দেৱীক তুষ্ট কৰিবৰ নিমিত্তে গোৱা হয়।

লক্ষ্মী আই আহে আজি ৰাজ্য দৰাশনে।

ৰত্নাদেৱীৰ ঘৰে আহি বহে সিংহাসনে।।

লক্ষ্মী আই হে মাতৃ এতে বেলি ক'ত।

কুমাৰী সকলে পূজা কৰি আছে য'ত।।^{২০}

গোপীকৃষ্ণৰ নামত শিশু কৃষ্ণৰ শিশুসুলভ কাৰ্যাৱলী, মাতৃ যশোদাৰ সৈতে কৃষ্ণৰ প্ৰণয়াত্মক
সম্বন্ধৰ চিত্ৰ প্ৰোজ্বল ৰূপত চিত্ৰিত হৈছে।

‘লৰ ধৰি ধৰি যশোদা মাৰে খেদে।

লাম্ফ দিয়া ভুবন মোহন উঠিল কদম গছে।।

ভাঙাৰ ভাঙিয়া লৰণু খাইয়া কৃষ্ণ ভয়ে নাহে ঘৰে

পলায়া পলায়া ফুৰে কৃষ্ণ যশোদাৰ দৰে।।^{২১}

দেহ বিচাৰৰ গীত আৰু টোকাৰী গীততো ভক্তিমূলক, বিশেষকৈ শৰীৰ বা সংসাৰ সম্পৰ্কীয়
কথা পোৱা যায়। জনগীতত সংসাৰক গহন বন বা সাগৰৰ লগত আৰু শৰীৰক কেতিয়াবা নাও বা
কেতিয়াবা ঘৰৰ লগত তুলনা কৰা হৈছে। জীৱনটো যে অনিত্য, দেহৰ ভিতৰতে যে চৈধ্য ব্ৰহ্মাণ্ড
 আছে আৰু হৰি নামেই যে জীৱৰ মূলধন, এনেবোৰ তত্ত্ব গীতবোৰত পোৱা যায়। মহাপুৰুষ শংকৰদেৱৰ
দ্বাৰা বিৰচিত দেহ বিচাৰৰ গীত উল্লেখ কৰা হ'ল—

ঘোষা : গুৰু মোকে দয়া নাচাৰিবা

প্ৰভু মোকে চৰণে ৰাখিবা;

মই বৰ পাতকীৰ চৰণে নেৰিবা।

পদঃ গুৰু ব্ৰহ্মা গুৰু বিষ্ণু গুৰু মহেশ্বৰ।

চৰাচৰ জগতৰ গুৰুহে ঈশ্বৰ

দয়া মোৰে দয়া মোৰে দয়া মোৰে প্ৰাণ

কিবা বস্তু হ'ব পাৰে দয়াৰে সমান।।^{২২}

২০। ভট্টাচাৰ্য, বসন্ত কুমাৰ : পূবোক্ত গ্ৰন্থ, পৃ. ১৮

২১। ভট্টাচাৰ্য, বসন্ত কুমাৰ : পূবোক্ত গ্ৰন্থ, পৃ. ১৯

২২। ভট্টাচাৰ্য, বসন্ত কুমাৰ : পূবোক্ত গ্ৰন্থ, পৃ. ২০

অসমীয়া ভক্তিমূলক লোকগীতৰ ভিতৰত, মুছলমান সকলৰ মাজত প্ৰচলিত জিকিৰ বা জাৰী গীত সমূহকো ধৰিব পাৰি। জিকিৰ আৰু জাৰী গীতসমূহ আজান পীৰ বা চাহ মিলনৰ নামত প্ৰচলিত হৈ আহিছে। জিকিৰ গীতৰ মাজেদি ইচলামধৰ্মীয় আচাৰ নীতি আৰু আল্লাৰ মাহাত্ম্য ৰূপকাত্মক আংগিকেৰে প্ৰকাশ লাভ কৰিছে।

খ) ধৰ্ম নিৰপেক্ষ বা ভক্তি নিৰপেক্ষ গীত :

এনে গীতৰ ভিতৰত বিহুগীত, বিয়ানাংম, ভেকুলী-বিয়াৰ নাম, আইনাম আদি পৰে। এই শ্ৰেণীৰ গীত কোনো বিবাহাদি অনুষ্ঠান বা উৎসৱতহে গোৱা হয় যদিও অইন সময়ত গোৱাতো একো বাধা নাই।

বিহুগীতঃ

বিহুগীত গোৱা হয় বিশেষকৈ অসমীয়াৰ জাতীয় উৎসৱ বঙালী বিহুৰ সময়ত, নৃত্যৰ লগত। এই উৎসৱক বসন্ত-উৎসৱে অন্য ৰূপ বুলি কব পাৰি। বসন্ত কালত প্ৰকৃতিয়ে নৱ যৌৱন লাভ কৰি অপূৰ্ব শ্ৰীধাৰণ কৰে; পৃথিৱী শস্য সম্ভৱা হয়। সেই কাৰণে কৃষিজীৱী লোকে পৃথিৱী অধিক শস্যশালিনী যোৱাৰ মানসেৰে খেতি পথাৰত নৃত্য-গীত কৰে। এই নৃত্য গীতৰ মাজেৰে ডেকা-গাভৰুৱে প্ৰধানকৈ অন্তৰৰ প্ৰেমাৰেগহে প্ৰকাশ কৰে। সেইহে বিহুগীতৰ প্ৰধান বিষয় হৈছে প্ৰেম। গীতবোৰত অসমৰ প্ৰকৃতিক, সামাজিক আৰু ধৰ্মবিষয়ক চিত্ৰ থাকিলেও প্ৰেমজনিত আশা-আকাংক্ষা, বিৰহ-বেদনা আদিয়েহে প্ৰধান্য লভিছে। গীতবোৰৰ মাজেদি ডেকা-গাভৰু উভয়েৰে মনৰ বিবিধ ভাৱ প্ৰকাশ পাইছে।

ঘৰতো নবহে মন সমনীয়া
পথাৰতো নবহে মন।
কমোৱা তুলাবোৰ যেনেকৈ উৰিছে
তেনেকৈ উৰিবৰ মন।।^{২০}

বিয়া নামঃ

অসমীয়া বিবাহ উৎসৱৰ বিভিন্ন উপলক্ষ্যত গোৱা পানীতোলা, গোসাঁই পূজা কৰা, দৰা কইনাক গা ধুউৱা, সুৱাগ-তোলা, দৰা-আদৰা আদি গীতবোৰত স্মৃতি-শাস্ত্ৰৰ নাতিৰ দ্বাৰা সংযত

২০। শৰ্মা, হেমন্ত কুমাৰ : অসমীয়া লোকগীত সঞ্চয়ন, পৃ. ২১

পৱিত্ৰ মিলনৰ মধুৰ সুৰ শুনিবলৈ পোৱা যায়। গীতবোৰত আয়তী তথা ৰচয়িত্ৰীসকলৰ সৰল কল্পনা, দাম্পত্য-জীৱনৰ আদৰ্শ, কইনা উলিয়াই দিয়াৰ কাৰণ্য আদি মনোৰমভাৱে প্ৰকাশ পাইছে। আন এক শ্ৰেণীৰ বিয়াগীতত দৰা ঘৰে কইনা ঘৰীয়াক ঠাট্টা মস্কৰা কৰি আনন্দ উপভোগ কৰা হয়। এনে গীতক যোৰা নাম বা খিচা গীত বোলে। যেনেঃ

তালপাতৰ বিচনী

দৰাঘৰৰ মানুহকেইটাৰ একেবাৰে ফুটনি।

ভেকুলী বিয়াৰ গীত :

ভেকুলীৰ বিয়া পাতিলে বৰষুণ হয়, এনে এটি লোক বিশ্বাসৰ ওপৰতেই এই বিয়া আৰু তাৰ আনুষংগিক গীতৰ সৃষ্টি হৈছে। এনে গীতত অলৌকিক কল্পনাই প্ৰাধান্য লাভ কৰে —

ৰাম ৰাম, ভেকুলীৰ বিয়ালৈ

ৰাম ৰাম, আহে ইন্দ্ৰ দেৱে

ৰাম ৰাম, বতাহ বৰষুণত তিতিহে।^{২৪}

বৰষুণ কামনা কৰি নামনি অসমত তিব্বতাসকলৰ মাজত প্ৰচলিত হুদুৰ পূজাৰ গীত নামৰ এটি গীতি-নৃত্য ধৰ্মী অনুষ্ঠানৰ কথা উল্লেখ কৰিব পাৰি।

মহোহো গীত :

নামনি অসমৰ ই এটি আমোদজনক ধৰ্ম নিৰপেক্ষ অনুষ্ঠান। আঘোণী পূৰ্ণিমাত বহু লৰা ডেকা জুম বান্ধি, ঘৰে ঘৰে ফুৰি, হাতৰ টোকেনেৰে শব্দ কৰি মহ খেদাৰ ছলেৰে কিছুমান আশীৰ্বাদসূচক বা ধেমেলীয়া গীত গায়, এই গীতবোৰক মহোহো গীত বোলে। মহোহো গীত উজনিৰ হুঁচৰি গীতৰ নিচিনা। ইয়াতো গিৰিহুঁতৰ পৰা পইচা বা চাউল লৈ পাছত লগভাত খোৱা হয়।

অ হৰি মহোহো।।

ম'হ খেইদ্বা টোকান লৌ।।

মহে বুলে মইল্লুদে।

টেপৰ পুৰা খালু দে।।

২৪। ভট্টাচাৰ্য, বসন্ত কুমাৰ : অসমীয়া লোকগীত সমীক্ষা, পৃ. ৫৫

বাম্বোল পিটা গীত :

উত্তৰ কামৰূপ (অবিভক্ত) জনজাতীয় লোক সকলৰ মাজত প্ৰচলিত উৎসৱ সমূহৰ ভিতৰত ই অন্যতম। ভাদ মাহৰ পূৰ্ণিমা তিথিত এই উৎসৱ পালন কৰা হয়। সিদিনা গধূলি গাওঁৰ ডেকা ল'ৰাবোৰে হাতত টোকোন উখানিমাৰি আদি লৈ গঞা লোকৰ ঘৰে ঘৰে গৈ গীত গায় আৰু হাতত লৈ যোৱা টোকোন বা উখানি মাৰিৰে গৃহস্তৰ চোতালত সজোৰে মীহোৰে খুচি দিয়ে। এইবোৰ গীতৰ ভাৱবস্তু, বিষয়বস্তু বা প্ৰকাশৰীতিত সংগতি বিচাৰি পোৱা নাযায়।

আতা ঐ, আবু ঐ নুন দি বগৰী খাং খাং

নুন চুন নালাগে চেলেং কাপোৰ উলিয়াই দি

বাম্বোল পিটিবা যাং। অ হো দাদাই ...।^{২৫}

২) কৰ্ম বিষয়ক :

কৰ্মৰ লগত জড়িত গীত মাত বোৰকেই সাধাৰণতে কৰ্ম বিষয়ক গীতৰ অন্তৰ্ভুক্ত কৰা হয়। কৰ্ম শ্ৰমৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল। শ্ৰম কৰিলে দেহমন ক্লান্ত হয়। দেহ-মনৰ এই ক্লান্তি আঁতৰাবৰ নিমিত্তে শ্ৰম কৰোঁতে শ্ৰমকাৰী লোক সকলে নানা ধৰণৰ গীত গোৱা ৰীতি লোক সমাজত প্ৰচলিত হৈ আহিছে ইয়াৰ ভিতৰত ধাইনাম, নিচুকনি গীত, নাওঁ খেলাৰ গীত, গৰখীয়া গীত আদিক ধৰিব পাৰি।

ধাইনাম বা নিচুকনি গীত :

সৰু ল'ৰা-ছোৱালীৰ কান্দোন বন্ধ কৰি আনন্দ দিবৰ বাবে এনে গীতৰ যোগেদি নিচুকোৱা হয়। শিশুক বিমল আনন্দ দিয়াই গীতবোৰৰ প্ৰধান উদ্দেশ্য। কান্দোন বন্ধ কৰি শিশুক শান্ত কৰাটো বৰ সহজ কাম নহয়। সিহঁতে একোকে নুবুজে, একোকে নুশনে। কিন্তু গীতৰ এনে এক সুকীয়া আৱেদন আছে। যিয়ে প্ৰায় সকলো শিশুকে সন্তুষ্ট কৰি আনন্দ দান কৰিব পাৰে।^{২৬}

সাধাৰণতে ভয় পালে শিশুৰ কান্দোন বন্ধ হয়। একাংশ নিচুকনি গীতত ভীতি প্ৰদৰ্শন কৰাৰ প্ৰয়াস দেখা যায় —

২৫। ভট্টাচাৰ্য, বসন্ত কুমাৰ : পূৰ্বোক্ত গ্ৰন্থ, পৃ. ৫৭

২৬। দত্ত গোস্বামী, প্ৰফুল্ল : অসমীয়া জনসাহিত্য, পৃ. ৮৯

শিয়ালী এ নাহিবী বাতি

তোৰে কাণ কাটি লগামে বাতি।

ফলফুল আদিৰ প্ৰতি শিশুৰ আকৰ্ষণ গভীৰ।^{২৭}

নিচুকনি গীত গোৱা যায় —

আমাৰে মইনা শুৱ এ

বাৰীতে বগৰী ৰুৱ এ

বাৰীৰে বগৰী পকি সৰি গ'লে,

মইনাই বুটলি খাব এ।

আন কিছুমান নিচুকনি গীত প্ৰাৰ্থনা সূচক আৰু অনুভৱৰ আন্তৰিকতাৰে সিন্ত :

জোন বাই এ এটি তৰা দিয়া

এটি তৰা নালাগে

দুটি তৰা দিয়া।

নাওখেলৰ গাত :

নাৱৰীয়া সকলে শ্ৰম লাঘৱ আৰু উৎসাহ বঢ়াবৰ কাৰণে বঠাৰ ছেৰে ঠেছৰে গায়। এনে
গীতত সাউদ বণিজলৈ যোৱা, কৃষকই ৰাধাক যমুনা পাৰ কৰা আদি কথাৰ বৰ্ণনা আছে।

গৰখীয়া গীত :

অসমীয়া লোক সমাজ মুখ্যত কৃষিজীৱী, কৃষিকৰ্মৰ প্ৰধান সমল গৰুহাল। গৰখীয়া সকল
গৰু ৰসোতে বা উমলোতে শ্ৰম লাঘৱ কৰিবলৈ এই বোৰ গীত গায় —

কলা অ কলী অ এই বাৰৰ বানে

চাৰ কৰি ভিঠা বান্ধিলোঁ খুজি খাবৰ মনে।

খুজি খাৱন্তে গাত বান্ধিলা বল,

এইবাৰ যাম মই অৰ্জুনৰ তল।^{২৮}

২৭। দত্ত গোস্বামী, প্ৰফুল্ল : পূবোক্ত গ্ৰন্থ, পৃ. ৯০

২৮। ভট্টাচাৰ্য, বসন্ত কুমাৰ : অসমীয়া লোকগীত সমীক্ষা, পৃ. ৬২

বৰশীবোৱা গীত :

সৰু ল'ৰা-ছোৱালীয়ে বৰশী বাওঁতে এনে গীত গায়। বৰশী বোৱা কাম আমনিদায়ক। লোক বিশ্বাস মতে কাৰোবাৰ মুখ লাগিলে মাছে বৰশীত নুখুটিয়াই। এনে ক্ষেত্ৰত বৰশীবাওঁতাই গীতৰ মাজেদি মনৰ খং ক্ষোভ প্ৰকাশ কৰি গালি শপনিও পাৰে—

অ মাছে ধৰ, একে খোটে পুঙাটো তল কৰ।

নৰৰাহ যদি মায়ে বাইপেৰ মূৰখালি

কাৰ মাছ কাক খেলি, মায়ে বাইপেৰ মূৰ খালি।^{২৯}

ইয়াৰ উপৰিও কুঁহিয়াৰ পেৰা গীত, মোৱা মৰীয়া বণুৱাৰ গীত, গছ কটা গীত, ধান বনা গীত, পচলাৰ দুনা, শিপিনীৰ জুনা আদি কামৰ লগত জৰিত এক শ্ৰেণীৰ গীত আছে।

৩) আখ্যানমূলক বা বৰ্ণনামূলক প্ৰধান :

এই শ্ৰেণীৰ গীতৰ মাজেদি একোটি আখ্যান বৰ্ণনা কৰা হয়। ইয়াক কাহিনী গীত বা মালিতা (Ballad) বোলে। এনে গীতত বীৰত্বব্যঞ্জক বা আদি বসাত্মক কাহিনী দুঃসাহসিক বা অতি প্ৰকৃত ঘটনা আদিও বন্দিত হয়; কিন্তু কৰুণ বসেই এনে গীতৰ প্ৰধান সুৰ।

বিষয়বস্তুৰ প্ৰতি লক্ষ্য ৰাখি আখ্যান মূলক গীতক বুৰঞ্জীমূলক, কিংবদন্তি মূলক আৰু বিলাপ গীত এই তিনিটা ভাগত ভগাব পাৰি। চৰ্জ্জ তনলত প্ৰতিটো ভাগৰ চমু আলোচনা কৰা হৈছে —

ক) বুৰঞ্জীমূলক আখ্যান গীত :

ইয়াৰ ভিতৰত নাহৰৰ গীত, চিকণ সৰিয়হৰ গীত, জয়মতী কুৰঁৰীৰ গীত, গৌৰী নাথ সিংহৰ গীত, হৰদত্তৰ গীত, মণিৰাম দেৱানৰ গীত আদি ধৰিব পাৰি।

নাহৰৰ গীত :

আহোম স্বৰ্গদেউ গোখা ৰজাৰ কুঁৱৰী এগৰাকীৰ পালিত পুত্ৰ নাহৰৰ জীৱনৰ আধাৰত ৰচিত এই গীতটোকেই পণ্ডিতসকলে প্ৰাচীনতম বুলি ক'ব খোজে। প্ৰাণৱন্ত ভাষাৰে বৰ্ণিত নাহৰৰ গীতটিত লোক ভক্তিৰ অনুভূতিৰ আন্তৰিকতা সুন্দৰ ভাৱে প্ৰকাশ পাইছে।

২৯। ভট্টাচাৰ্য, বসন্ত কুমাৰ : পূৰ্বোক্ত গ্ৰন্থ, পৃ. ৬১

কুহু কুহু কৰি কপৌৰে কান্দিলে
ডাউকে কান্দিলে বৈ
আইতাৰ ডিঙিতধৰি নাহৰে কান্দিলে
আটাইৰে আতৰ হৈ ।^{৩০}

চিকুণ সৰিয়হৰ গীত :

স্বৰ্গদেউ জয়ধ্বজ সিংহৰ শত্ৰুৰে ক নাওবেঠা ফুকনৰ পুতেক চিকুণ সৰিয়হে ৰাজপাট অধিগ্ৰহণ কৰিবলৈ গোপনে চেষ্টা চলোৱা বুলি জানিবলৈ পাই ৰজাই কেনেদৰে বধ কৰালে, তাৰ মৰ্মস্পৰ্শী বৰ্ণনা পোৱা যায়।

বৰফুকনৰ গীত :

আহোম ৰাজত্বৰ শোচনীয় পৰিণতিৰ মূলতেই বদন বৰফুকন বুলি সৰ্বজন বিদিত। পূৰ্ণানন্দ বুঢ়াগেহাঁইক ওপৰত পোটক তুলিবলৈ বদনে কেনেদৰে মানক আমন্ত্ৰণ কৰি আনি অসমক শ্মশানত পৰিণত কৰিছিল, তাৰ বিৱৰণ পোৱা যায় এই গীতত। গীতটোত লোক কবিয়ে বদনতকৈ পূৰ্ণানন্দক অধিক ভৎসৰ্ণনা কৰা দেখা যায়।

তাঁও ববৰ তাঁতী
সাদিনৰ বাটলৈ
পেলাবি কাটি
থাকিবি শুই
নিৰ্দোষী মানুহৰ
ঘৰত দিবি জুই।^{৩১}

হৰদত্ত বীৰদত্তৰ গীত :

আহোমেৰে সৈতে ৰণত প্ৰবৃত্ত হৈ হৰদত্ত বীৰদত্তই মৃত্যু বৰণ কৰা ঘটনাৰ লগতে কন্যা পদ্মা কুমাৰীক কুমেদান বঙালে বিয়া কৰাব খোজাত তাই কেনেদৰে আত্মহত্যা কৰি অকাল মৃত্যুক সাৱটি ললে, সেই কথা বৰ্ণিত হৈছে।

৩০। ভট্টাচাৰ্য, বসন্ত কুমাৰ : পূৰ্বোক্ত গ্ৰন্থ, পৃ. ৬৭

৩১। ভট্টাচাৰ্য, বসন্ত কুমাৰ : পূৰ্বোক্ত গ্ৰন্থ, পৃ. ৬৮

হৰদত্তৰ জীয়ৰী পদ্মাকুমাৰী
ধনৰাত নাখালি ভাত,
কুমেদান বঙালে হাতত ধৰিছিলে
বঙালে মাৰিলে জাত।^{৩২}

মণিৰাম দেৱানৰ গীত :

বুৰঞ্জীমূলক আখ্যানৰ ভিতৰত মণিৰাম দেৱানৰ গীতটো বৰ জনপ্ৰিয়। গীতটোৱে অসম বুৰঞ্জীৰ এটি কাৰণ অধ্যায়ৰ পৰিচয় প্ৰকাশ কৰিছে। লোককবিৰ সংবেদনশীলতা আৰু কল্পনাৰ বিচক্ষণতা গীতটোত সুমাৰ্য।

সোণৰ ধোঁৱা খোৱাত খালি তই মণিৰাম
ৰূপৰ ধোঁৱাখোৱাত খালি
বংপুৰ জিলাখন লবকে খুজিছিল
ডিঙিত ছিপেজৰী ল'লি।^{৩৩}

খ) কিংবদন্তি বা জন শ্ৰুতিমূলক আখ্যান গীতঃ

এনে ধৰণৰ ৰচনাৰ ভিতৰত মণি কোৱৰৰ গীত, ফুল কোৱৰৰ গীত, মূলা গাভৰুৰ গীত আদি পৰে।

মণিকোঁৱৰৰ গীত :

শংকলদেউ ৰজাৰ কোনা পুত্ৰ সন্তান নাছিল। ৰজাই দেবদত্তই মাতি আনি কি উপায়ে পুত্ৰ লাভ কৰিব পাৰি, সেই বিষয়ে জানিব বিচৰাত দেবদত্তই কলে যে, জলকোঁৱক সন্তুষ্ট কৰিব পাৰিলে, তেওঁ পুত্ৰ লাভ কৰিব পাৰিব। ৰজাই জলকোঁৱক স্তুতি প্ৰাৰ্থনাৰে সন্তুষ্ট কৰাত তেওঁ নিহা পত্নীক এৰি ৰাজকুঁৱৰীক গৰ্ভত মানুহৰ ৰূপ লৈ প্ৰৱেশ কৰিলে —

শনিবাৰৰ দিনাখন তুতিকে মাতিছে
গাতে পোৰণি পাঁও
মোৰে দোহ ঐ অকলে থাকিবা
কুঁৱৰীকে লন্তি যাওঁ।^{৩৪}

৩২। ভট্টাচাৰ্য, বসন্ত কুমাৰ : পূৰ্বোক্ত গ্ৰন্থ, পৃ. ৭০

৩৩। ভট্টাচাৰ্য, বসন্ত কুমাৰ : পূৰ্বোক্ত গ্ৰন্থ, পৃ. ৭১

৩৪। ভট্টাচাৰ্য, বসন্ত কুমাৰ : পূৰ্বোক্ত গ্ৰন্থ, পৃ. ৭২

ফুলকোঁৱৰীৰ গীত :

মণিকোঁৱৰৰ পুত্ৰ ফুলকোঁৱৰ। সি ডাঙৰ হৈ জলকুঁৱৰীৰ দ্বাৰা অপহৰ্তে পিতাকক বিচাৰি ডাঙৰ পখী ঘোঁৰাত উঠি যাত্ৰা কৰিলে। কিন্তু ঘোঁৰাত উঠি পিছলৈ উভতি চোৱাৰ অপৰাধত ঘোঁৰাটিৰ এখন পাখী ছিঙি মাটিত পৰাত ফুলকোঁৱৰো মাটিত পৰিলহি। যি ঠাইত পৰিলহি, সেই ঠাইখনত আছিল মালিনী বুঢ়ীৰ ফুলনি, কিন্তু তাত ফুল নাছিল, ফুলৰ গছবোৰো আছিল মৃত প্ৰায় অৱস্থাত। ফুলকোঁৱৰ পৰশ পাই ফুলগছবোৰ সজীৱ হৈ উঠিল আৰু নানান ফুল ফুলিবলৈ ধৰিলেঃ

কাঠৰ পখী খোচা এৰি ফুলকোঁৱৰে

ভৰিৰে পাৰিলে টিপা

সেউজী,মালতী তগৰ, গুটিমালী

আটাইয়ে ধৰিলে শিপা।^{৩৫}

জনাগাভৰুৰ গীত :

ই বীৰত্বব্যঞ্জক। জনা ৰাণী হৈ ঘোষণা কৰিলে যে যেয়ে তিনিটা পৰীক্ষাত উত্তীৰ্ণ হ'ব তাকে তেওঁ বিয়া কৰাব; কিন্তু নশ কোঁৱৰ বিফল মনোৰথ হোৱাৰ পাছত নগাঁৱৰ গোপীচন কোঁৱৰে পৰীক্ষাত উত্তীৰ্ণ হৈ জনাক বিয়া কৰায়। বঙলা গীতত জনা আৰু গোপীচনৰ উল্লেখ থাকিলেও অসমীয়া গীতৰ লগত যিবোৰৰ বিশেষ সম্বন্ধ নাই। এই গীত কেইটাও অসমৰ সংস্কৃতি আৰু আহোম ৰাজত্বৰ এটি আভাস পোৱা যায়।

গছতো নলগা কটাৰীয়ে নকটা

আৰু নলগোৱা চুণ

এখনি গুৱাপাণ হাতৰ মুঠিত দিয়া

নোৱাৰিলে ছিটিকাম ধুন।^{৩৬}

গ) বাৰমাহী বা বিলাপ গীত :

প্ৰোষিত ভৰ্তৃকা নায়িকাৰ বিৰহ বেদনাৰে সিদ্ধ কৰুণ ৰসাত্মক গীত এক শ্ৰেণীকেই বাৰমাহী গীত বোলে। অসমীয়া সমাজত প্ৰচলিত বাৰমাহীগীত সমূহৰ ভিতৰত কন্যাবাৰমাহী গীত, দুবলা

৩৫। ভট্টাচাৰ্য, বসন্ত কুমাৰ : পূবোক্ত গ্ৰন্থ, পৃ. ৭৪

৩৬। ভট্টাচাৰ্য, বসন্ত কুমাৰ : পূবোক্ত গ্ৰন্থ, পৃ. ৭৬

শান্তিৰ গীত, মধুমতীৰ গীত, জয়ধন বনিয়াৰ গীত, সীতা বাৰমাহী গীত, বামবাৰ গীত আদি উল্লেখযোগ্য। সীতা বাৰমাহী বামবাৰমাহী আদি গীতৰ ওপৰত বামায়ণৰ প্ৰভাৱ লক্ষ কৰা যায়। বাকীবোৰ গীত কল্পনাৰ ওপৰত প্ৰতিষ্ঠিত।

বিভিন্ন ঋতুৰ প্ৰাকৃতিক বিভিন্ন চিত্ৰাংকণ আৰু বিৰহিণী নাৰীৰ অন্তৰাত্ম প্ৰকাশৰ পৰা ওলোৱা কৰুণ বিনিনিয়ে বাৰমাহী গীতৰ মূল কথা। যেনে —

বৈহাগৰ মাহতে ডাউকী কান্দয়।

ডাউকীৰ কান্দন শুনি হৃদয় নসহয়।।

বৈহাগৰ মাহত কুলিয়ে কৰে বাৰ।

কুলিৰ কান্দন শুনি নুজুৰায় গাৰ।^{৩৭} (মধুমতীৰ গীত)

মিচিং লোকগীতঃ পটভূমি আৰু পৰিক্ৰমা :

বিশ্বৰ জনগোষ্ঠী সমূহৰ সকলো সাহিত্যলৈ লক্ষ্য কৰিলে দেখা যায় গদ্যতকৈ পদ্য ৰচনাৰে আগতীয়াকৈ হৈছে। লিখিত পৰম্পৰাৰ সৃষ্টি হ'বলৈ আঢ়ৈ হেজাৰ বছৰতকৈ অধিক হোৱা নাই। কিন্তু হেজাৰ হেজাৰ বছৰ পূৰ্বৰে পৰা মৌখিক পৰম্পৰা যুগে যুগে প্ৰবাহমান হৈ আহিছে। যুগে যুগে চলি অহা পৰম্পৰাগত গীত-পদ, সাধু-কথা, জনশ্ৰুতি পুৰাণ কাহিনী বা মিথ, মন্ত্ৰ-প্ৰাৰ্থনা, নিচুকণি গীত, প্ৰবাদ-প্ৰবচন, সাঁথৰ আদিৰ সমষ্টিয়েই মৌখিক বা লোক সাহিত্য।

পদ্য ৰচনাৰ ক্ষেত্ৰতে দেখা যায় যে লিখিত কবিতাৰ আগডোখৰত মৌখিক গীত-মাতহে প্ৰচলিত আছিল। নাহেদু পাদুনে কোৱাৰ দৰে, 'এই মৌখিক গীত-মাতবিলাক সাহিত্যৰ পিৰামিডৰ প্ৰথম ভেটিৰ দৰে, তাৰ ওপৰত ভৰ দিয়েই সাহিত্যৰ পিৰামিড গঢ়ি উঠে।'^{৩৮} এই মৌখিক গীত-মাতবোৰ সাধাৰণতে চহা গাঁৱলীয়া জীৱনৰ স্মৃতি শক্তিও প্ৰখৰ। সেই বাবে মুখে মুখে প্ৰচলিত গীতবোৰ বহু পুৰুষৰ পৰম্পৰাৰ পিছতো একোটা জাতিৰ মাজত জীয়াই থাকে। এই গীত পদবোৰক লোক-সাহিত্য, জন-সাহিত্য বা মৌখিক সাহিত্য বোলা হয়।

সকলো লোক-সাহিত্যই গীত-প্ৰধান। আদিম মানুহৰ সদায়েই অনুভূতি প্ৰৱণ। প্ৰকৃতিৰ বিচিত্ৰ শোভাই আদিম মানুহৰ মনত খলকণি তোলে আৰু সেই সৌন্দৰ্যই অতিশয়ত যিবোৰ

৩৭। শৰ্মা, হেমন্ত কুমাৰ : অসমীয়া সাহিত্যত দৃষ্টিপাত, পৃ. ২৫

৩৮। পাদুন, নাহেদু : মিচিং লোকগীত, পৃঃ ১৪১

স্বাভাৱিক ভাষা প্ৰকাশ পায় সেইবোৰেই গীত বা কবিতা। পৃথিৱীৰ সকলো দেশৰ লোক-সাহিত্যৰ সৃষ্টি এইদৰে হৈছে। জগতৰ বিভিন্ন দেশৰ বিভিন্ন জাতিৰ সকলোৰে আত্মপ্ৰকাশ আৰু আত্ম প্ৰচাৰৰ হেঁপাহ আছে। সেই কাৰণে সভ্য, অসভ্য, সকলো জাতিৰ মাজত নানান গীতমাতৰ প্ৰচলন আছে। এই গীত-মাত বা লোক-সাহিত্যই হৈছে সেই জাতিৰ সাহিত্যৰ ভেটি স্বৰূপ। এই প্ৰসংগত শশী শৰ্মাৰ বক্তব্য উল্লেখ কৰিব পাৰি—‘লোক সাহিত্য লোক সমাজৰ সাহিত্য। লোক সাহিত্য লোক সমাজে, লোক সমাজৰ কাৰণে ৰচনা কৰে আৰু লোক-সাহিত্যৰ মাজেদি লোক সমাজেই চিত্ৰিত হয়। লোক-সমাজৰ চিন্তা-দৰ্শন-হাঁহি-অশ্ৰু, প্ৰেম-প্ৰীতি, ৰীতি-নীতি, বিক্ষোভ-বিদ্ৰোহ আদি কৰি সকলো অনুভূতিৰ প্ৰকাশৰ বাহক লোক সাহিত্য।’^{৩৯}

অসমৰ তীব্ৰত বৰ্মী মিচিং সকলৰ লোক সাহিত্য অতি চহকী। এই মৌখিক সাহিত্যবোৰত ইতিহাস নোহোৱা দিনৰ বহু তথ্য পোৱা যায়। মিচিং সকলৰ মাজত লিপিৰ প্ৰচলন নাছিল বাবে বহুদিনলৈকে লিখিত সাহিত্য সৃষ্টি হোৱা নাছিল। কিন্তু জনজীৱনৰ সামূহিক সাহিত্য হিচাপে তেওঁলোকৰ মাজত অসংখ্য গীত-মাত প্ৰচলিত আছে। এই লোক-সাহিত্যৰ জৰিয়তে মিচিং সমাজৰ ভাৱ, কল্পনা আৰু উপলব্ধিৰ স্পৰ্শ হৈছে। লোক-সাহিত্য সমাজৰ সৰ্বজনৰ ভাৱ, চিন্তা আৰু কল্পনাৰ মিলনতীৰ্থ; সমগ্ৰ সমাজৰ আনন্দ বিনোদনৰ কলাক্ষেত্ৰ। মিচিং লোকগীত বিলাকত ব্যক্তি বিশেষৰ কল্পনাৰ স্ফুৰণ থাকিলেও সি সমাজৰ উমৈহতীয়া ভাষা হিচাপেহে প্ৰকাশ পোৱা দেখা যায়।

মিচিং লোকগীত :

মিচিং ভাষাত ‘লোকগীত’ বা ‘মৌখিক গীত’ পদ দুটাৰ ব্যৱহাৰ অসমীয়া ভাষাৰ দৰে কৰা দেখা নাযায়। ইংৰাজীত যি অৰ্থত ‘Folk Song’ অথবা ‘Oral Song’ ব্যৱহাৰ কৰা হয়, সেই অৰ্থ সূচিত কৰিবলৈ মিচিং ভাষাত নিঃতম (Ni:tom) পদটোহে প্ৰয়োগ কৰা হয়। কোনো কোনোৱে ‘লোকগীত’ পদটো সূচিত কৰিবৰ কাৰণে ‘ৰীঙাম নিঃতম / তানিঃ / মিঃ নিঃতম পদবোৰ ব্যৱহাৰ কৰা দেখা যায়। য’ত ৰীঙাম /তানিঃ /মিঃ আদিৰ সমাৰ্থক হিচাপে সমাজ/মানৱ/মানুহ/ লোক অৰ্থ প্ৰকাশ কৰা দেখা যেন অনুমান কৰা যায়।

নিঃতম সমূহৰ ৰূপ (Form) আৰু বিষয়বস্তু (Content) অনুসৰি এইবিলাকক আকৌ দুটা ভাগত ভগাব পাৰি।

৩৯। শৰ্মা, শশী : অসমৰ লোক-সাহিত্য, পৃঃ ৯

- ১। ধৰ্মীয় অনুষ্ঠানৰ লগত জৰিত নিঃতম বা অনুষ্ঠানমূলক নিঃতম (গীত) : এই শ্ৰেণীৰ নিঃতমক আকৌ দুটা ভাগত ভগাব পাৰি। যেনে— (ক) ধৰ্ম বা ধৰ্মীয় (ভক্তিমূলক) : আঃবাং। আঃবাং দুই ধৰণৰ— মিবু আৰু মিৰ্। (খ) ধৰ্ম নিৰপেক্ষ নিঃতম : দুই ধৰণৰ— মিদাং (Midang) আৰু বৃঃবৃগ (Bí:ríg)।
- ২। লুপ' বা কথোপকথনমূলক নিঃতম।
- ৩। কাহিনীমূলক নিঃতম বা কাবান। কাবানবোৰ আকৌ চাৰিটা উপ শ্ৰেণীত ভাগ কৰিব পাৰি।
 - (ক) দঃব কাবান
 - (খ) মীঃব কাবান
 - (গ) যাবান
 - (ঘ) দঃয়ুং কাবান
- ৪। কৰ্ম বিষয়ক নিঃতম (Work Songs) : এইবোৰক দুটা ভাগত বিভক্ত কৰা হয়।
 - (ক) কঃনি নাম্ বা বৃঃনি নিঃনাম অথবা
 - (খ) লত্তা চঃনাম।
- ৫। বিবিধ বিষয়ক নিঃতম : এইবোৰৰ ভিতৰত উল্লেখযোগ্য গীত হ'ল—
 - (ক) অই নিঃতম (Oi ni:tom)
 - (খ) মমান (Moman)

আঃবাং :

মিচিং সকলৰ মাস্তলিক পূজা-পাতলৰ বিধান দিওঁতা পুৰোহিত হৈছে মিবু আৰু মিৰ্ বা মিৰি। জাতি-গোষ্ঠী বিচাৰ, দেৱতাৰ উৎপত্তিতত্ত্বৰ বিষয়ে যি পুৰোহিতে বিচাৰ কৰে তেওঁলোকক 'মিবু' বুলি কোৱা হয়। মানুহৰ বেমাৰ-আজাৰ, অপায়-অমঙ্গল হ'লে আধি দৈৱিক প্ৰক্ৰিয়াৰে দেও-ভূতৰ লগত সংযোগ ৰখা পুৰোহিতক 'মিৰ্' বুলি কোৱা হয়। এই দুই শ্ৰেণী — মিবু আৰু মিৰ্। মিবু বা মিৰ্ পুৰোহিতে তেওঁলোকৰ মাস্তলিক ক্ৰিয়া কাণ্ডত বিভিন্ন ধৰণৰ গীতৰ আবৃত্তি কৰি পাৰলৌকিক জগতৰ বা ৰহস্যময় জগতৰ কথা বৰ্ণনা কৰে। এই গীতসমূহকে 'আঃবাং' বুলি কোৱা হয়।

কাবান :

কাবানৰ অসমীয়া অৰ্থ হৈছে বিননি। সমাজত প্ৰতিজন ব্যক্তিৰ কম বেছি পৰিমাণে দুখ-বেদনা, হৰ্ষ-বিষাদ, স্মৃতি, স্বপ্ন, বেদনা আছে। হৃদয়ত যেতিয়া বব নোৱাৰা দুখ-বেদনা থূপ খাই তেতিয়া কেৱল কান্দোনৰ দ্বাৰা তাক ব্যক্ত কৰিও মন পাতলাব নোৱাৰি। বহুদিন সঞ্চিত এনে অব্যক্ত বেদনা কেতিয়াবা গীতিময় আৱেগেৰে প্ৰকাশ পায়। এই ধৰণৰ গীত বিলাককে কাবান গীত বোলা হৈছে।

বৃংবৃগ্ :

বিশেষ একোটি ঋতু উৎসৱত গোৱা গীতসমূহকে 'বৃংবৃগ্' বা ঋতু উৎসৱৰ গীত বোলা হৈছে। আলি আঃয়ে লৃগাং আৰু পঃৰাং উৎসৱত বেলেগ বেলেগ ধৰণৰ গীত ব্যৱহাৰ কৰে।

লুপ' :

কথোপকথনমূলক গীতবোৰ লুপ' নিঃতম বুলি কোৱা হয়। একোটা গীতকে দুজন ব্যক্তিয়ে গাই যায় আৰু তাত মাজেদি কাহিনী নাইবা গীতৰ বিষয়বস্তু আগবাঢ়ি যায়। প্ৰণয়মূলক গীতবিলাকত সাধাৰণতে ডেকা আৰু গাভৰুৰ যৌৱনৰ হাঁহি-কান্দোন, বিচ্ছেদ আদি প্ৰকাশ পায়।

মিদাং :

মিদাং নিঃতম হৈছে বিয়াৰ গীত। মাক-বাপেকৰ ঘৰত আদৰেৰে লালিত-পালিত হোৱা ঘৰৰ জীয়ৰীয়ে চিৰদিনৰ বাবে পিতৃ-মাতৃ আৰু ভাই-ভনীৰ মৰম, মায়া-মমতা ত্যাগ কৰি অচিন এঘৰলৈ আঁতৰি যোৱাৰ বাবে যি হৃদয় বিদাৰক বিলাপ কৰে তাৰেই অনুকৰণত মিচিং মিদাং গীতবোৰ সৃষ্টি হৈছে। কোনো কোনো অঞ্চলত সেই শোক-জৰ্জৰিত কন্যাই অতীতৰ মধুৰ স্মৃতি সোঁৱৰাই নিজেই গীতৰ সুৰত কান্দিছে। এই গীতবোৰত চিৰাকাংক্ষিত প্ৰিয়জনক এৰি পিতৃ-মাতৃৰ আদেশানুক্ৰমে অচিন এজনক জীৱনৰ লগৰী হিচাপে বাছি লোৱাৰ কৰুণ বিননি, পিতৃ-মাতৃৰ চেনেহৰ ডোল চিঙিৰ যোৱাৰ পিছত হৃদয়ৰ বিকৃততাৰ কৰুণ আৰ্তনাদ গুঞ্জৰিত হৈ উঠে।

মমান :

নানা ধৰণৰ খেল-ধেমালিৰ গীতবোৰক মমান নিঃতম বোলা হয়। সেইবোৰ গীতত পাহাৰৰ পৰা ভৈয়ামলৈ মিচিং সকল কিদৰে নামি আহিল, কেনেকৈ চিকাৰ কৰে, মিচিং গাভৰুৱে কি সাজ পৰিধান কৰে ইত্যাদি নৃত্য গীতৰ তালে তালে অনাড়ম্বৰভাৱে প্ৰকাশ কৰে।

কঃ নিঃনাম :

নিচুকণি গীতবোৰক কঃনিঃনাম (Ko: ni:nam) বা ব্ৰিঃ (Bíni:) নিঃতম বুলি কোৱা হয়। মিচিং নিচুকণি গীতৰ সৃষ্টি মন কৰিবলগীয়া। মিচিং তিৰোতা-পুৰুষতকৈ কামিয়াল। কোলাত কেঁচুৱা, পিঠিৰ হোৰাত খৰিৰ বোজা আৰু হাতেৰে সূঁতা কাটি কাটি তেওঁলোক ভূঁই লৈ যায় আৰু সেইদৰে একেই বোজা লৈ আবেলি ঘৰলৈ উভতি আহে। কৰ্মৰ বোজাত শিশুৰ আমনি লাঘৱ কৰিবলৈ দিনত ল'ৰা-ছোৱালী ওমলাবলৈ ওচৰৰ কাৰোবাৰ পৰা বা সম্বন্ধীয়া লোকৰ পৰা এজনী কম বয়সীয়া ছোৱালী মাতি আনি ৰাখে। সেই ধাই ছোৱালীবোৰক 'নীব্ং' (Nébing) বুলি কোৱা হয়। 'নীব্ং' মাকে কামলৈ যাবৰ সময়ত পিঠিত কেঁচুৱা লৈ ছন্দময় গীতেৰে জোকৰি জোকৰি নিচুকায়। মিচিং নিচুকণি গীতবিলাকৰ বেছি ভাগেই এই নীব্ং বোৰৰ মুখতে সৃষ্টি হয়। কঃনিঃনাম গীতবোৰত মাকে কেঁচুৱাক এৰি ভূঁইতলিলৈ যোৱা, তৃষণতুৰ কেঁচুৱাক আকণ্ঠ ভৰাই পিয়াহ খুওৱা, দেউতাকে চিৰকালৈ বা বজাৰলৈ যোৱা আৰু তাৰ পৰা ঘূৰি আহিলে ঘৰত এৰি থৈ অহা শিশুৰ কাৰণে কি কি লগত লৈ আহিব তাৰে সুন্দৰ ইন্দ্ৰজাল তৰিবলৈ যত্ন কৰে। শিশুৱে কিয় কান্দিছে, কোনে কন্দুৱালে, যিয়ে কন্দুৱাইছে সিজনকো মাকৰ আগত কথা লগাই প্ৰতিশোধ লোৱাৰ প্ৰতিশ্ৰুতি দি নীব্ং নিচুকায়। শিশুৰ শৈশৱৰ বিমল হাঁহি-ধেমালিৰ লগত কিছু পৰিমাণে কান্দোন কাটোনৰ বিষয়ো জড়িত আছে কঃনিঃনাম গীতবোৰত কামৰ পৰা উভতি আহি মাকে পিয়াহ খুৱাই কেঁচুৱাক শুৱাবলৈ গোৱা গীতবোৰতো ভয়, বিস্ময়, আনন্দ আৰু কৰুণাৰ ভাৱ বিৰিঙি উঠে।

অই নিঃতম :

মিচিং সকলৰ আটাইতকৈ জনপ্ৰিয় গীত হৈছে অই নিঃতম। পথাৰে-সমাৰে, হাবিয়ে-বননিয়ে, বিহুৰ ঢোল-পেঁপাৰ তালে তালে অই নিঃতম মুখৰিত হৈ উঠে। অই নিঃতমত যৌৱনৰ উন্মাদনাৰ কলৰৰ, জীৱনৰ বসন্তই এই অই নিঃতমবোৰৰ প্ৰৰোচনাৰ ঘাই অনুপ্ৰেৰণা।

প্ৰফুল্ল দত্ত গোস্বামীৰ মতে—“অই নিঃতমৰ অৰ্থ বিষাদ বা লোকগীতঃ “The Ai-nitom are Sad Song” তেখেতৰ ভাষাত—

“It may also be a realization
that hearing as well as separation or
trustration both are tinged with sorrow,
and hence a convenient grouping of hed songs as” sorrowful songs”.^{৪০}

অই নিঃতমবোৰ বিষাদ ঘন হ'লেও মিচিং সকলৰ প্ৰাকৃতিক কেৱল বিষাদৰ ছাঁকেই কোৱা নাযায়। তেওঁলোকৰ প্ৰকৃতিও মুখ্য আনন্দ আৰু স্বাচ্ছন্দ্যবো সংমিশ্ৰণ লক্ষ্য কৰা যায়। নদীৰ পাৰৰ মধুৰ পৰিৱেশত তেওঁলোকে লাভ কৰে সীমাহীন শান্তি আৰু বিপুল আনন্দ। তেনে অৱস্থাতো তেওঁলোকে বাচিক কলাত দুখ বেদনাই সৰহ। আন সমাজৰ নিচিনাকৈ মিচিং সমাজতো নোপোৱাৰ বেদনাই অভিজাপিত কলাত বিশেষকৈ বাচিক কলাত প্ৰাধান্য লাভ কৰা স্বাভাৱিক। দৈৱবাদী মিচিং সকলে জীৱনৰ সৰ্বস্বৰ্তে দৈৱৰ লীলা-খেলা দেখিবলৈ পায়। নিজৰ দুখ-বেদনাৰ বাবে নিজৰ কপালকেই দোষ দি জীৱনৰ অন্তহীন দুখ-যাত্ৰণা আৰু বিষাদ-বেদনাক গীতৰ জৰিয়তে অভিব্যঞ্জন কৰি সাময়িকভাৱে দুখৰ পৰা আত্ম মুক্তি লাভ কৰিবলৈ যত্ন কৰে।

“মিচিং জন-গীতৰ প্ৰধান ভাগটো হ'ল ‘অই নিঃতম’। ‘অই’ শব্দৰ অৰ্থ ‘চেনাই’, সোণ, বাপু, মইনা আদিৰ অন্তৰ পৰশা মৰমৰ বোকোচা বব নোৱাৰি সৰি পৰা শব্দ। কাজেই অই নিঃতমৰ অৰ্থ ‘চেনাইৰ গীত’, ‘সোণটিৰ গীত’, ‘মইনাৰ গীত’ আদি হ'ব লাগিছিল কিন্তু ই নহৈ সাধাৰণতে অই নিঃতম মানে বুজায় প্ৰিয়তমে প্ৰিয়তমক অথবা প্ৰিয়তমাই প্ৰিয়তমক কেন্দ্ৰ কৰি বা উদ্দেশ্য কৰি গোৱা গীত আৰু হ'ব পাৰে প্ৰাকৃতিক সৌন্দৰ্য বৰ্ণনা। খোৰতে তুলনামূলকভাৱে ক'বলৈ গ'লে বনগীতে অসমীয়া জনগীতত যি ভাৱৰ হিল্লোল তোলে অই নিঃতমেও তেনে এটি ভাৱৰেই তৰঙ্গ জন্মায়।”^{৪১}

আনহাতে অধ্যাপক নাহেদ্র পাদুৰ মতে, ‘অই নিঃতম’ দুটি পদৰ সমষ্টি। মিচিং ভাষাত ‘অই’ শব্দই সম্বোধনত মৰমৰ, চেনেহৰ, প্ৰিয়জন ইত্যাদি বুজায়। অৰ্থাৎ বয়সতকৈ বয়সত সৰু হ'লে যিকোনো ব্যক্তিকেই মৰমেৰে ‘অই’ বুলি সম্বোধন কৰি মাতিব পাৰে। আনফালে প্ৰেমিক বা প্ৰেমিকাকো অন্তৰৰ অতি আপোনজন বুলি ভাবি ‘অই’ শব্দৰেই সম্বোধন কৰা দেখা যায়। এই অৰ্থত অই শব্দই প্ৰেমিক বা প্ৰেমিকাক বুজায়।”^{৪২}

‘নিঃতম’ শব্দত দুটি অক্ষৰ আছে। নিঃ ধাতু - নিচুকুৱা; মৰমৰ গীত ‘গাই’ ভুলোৱা। ‘তম’ প্ৰত্যয়-উদ্দেশ্য, যাক উদ্দেশ্য কৰি গোৱা হয়। অৰ্থাৎ যাক উদ্দেশ্য কৰি নিচুকাই গোৱা হৈছে। গতিকে অই নিঃতমৰ সমস্ত পদৰ অৰ্থ হ'ল—প্ৰেমক উদ্দেশ্য কৰি গোৱা গীত বা প্ৰেমৰ গীত। অসমীয়া বনগীত, বিহুগীত বা বনঘোষাৰ ভাব ভাষাৰ লগত অই নিঃতমৰ সমতুল্য।

৪১। টাইড, টাবুঃ অই নিঃতমৰ পটভূমি, কাগয়ুম, ভ্ৰুগুমুণি (সম্পা.)ঃ মিচিং সংস্কৃতিৰ আলোচ্য, পৃ.১৬৫

৪২। পাদুৰ, নাহেদ্র : অই নিঃতম, কাগয়ুম, ভ্ৰুগুমুণি (সম্পা.)ঃ মিচিং সংস্কৃতিৰ আলোচ্য, পৃ.১৫৭

কোনো কোনো উপভাষাত অই নিঃতমক 'আবেঃ' বুলিও কোৱা হয়। আবেঃৰ 'আ' বিশেষ্য বাচক উপসৰ্গ, বেঃ মাত, শব্দ, সুৰ। অৰ্থাৎ সুৰ লগাই কোৱা কথা বা গীত। 'আবেঃ' অই নিঃতমৰ সমাৰ্থক শব্দ।

অই নিঃতমৰ উৎপত্তি কেতিয়া হৈছিল তাক সহজে কোৱা টান। সচৰাচৰ পৃথিৱীৰ সকলো লিখিত সাহিত্যৰ আৰম্ভণিতে মৌখিক সাহিত্য সৃষ্টি হোৱাৰ দৰে মিচিং ভাষাতো লোকগীত মৌখিক সাহিত্য হিচাপে সৃষ্টি হৈছে। সৃষ্টিৰ আদিম পুৰাতো মানুহে যেতিয়া শব্দৰ যোগেদি মনৰ ভাৱ অনুভূতি প্ৰকাশ কৰিব পৰাৰ ক্ষমতা লাভ কৰিলে তেতিয়াৰ পৰাই এই মৌখিক সাহিত্যবোৰ সৃষ্টি হৈ আহিছে। যুগে যুগে কালৰ সোঁতত পৰি ইয়াৰ ভাৱ, ভাষা, সুৰ সলনি হৈ আহি বৰ্তমান ৰূপ পাইছেহি। অই নিঃতমবোৰৰ দৰে লোকগীত বা মৌখিক গীতবোৰক আদিম কালৰ পৰা বৈ অহা এখন নদীৰ সোঁতৰ লগত বিজাব পাৰি। নদীৰ উৎপত্তি কেতিয়া হ'ল তাক মানৱ সমাজে সহজে ক'ব নোৱাৰে, তাৰ উৎস ক'ত সেয়াও সহজে দৃষ্টি গোচৰ নহয়। অথচ নদীৰ পানী আৰু বোঁৱতী সোঁতৰ লগত মানৱৰ এক নিবিড় সম্পৰ্ক। কালৰ গতিত নদীৰ সোঁতে গৰা খৰাই গতি সলনি কৰে। পাৰৰ জাবৰ, জাঁজী উটুৱাই নি নদীক গৰ্ভাৱতী কৰে। অই নিঃতমৰো উৎপত্তি কেতিয়া হ'ল তাক ক'ব নোৱাৰি, কিন্তু মানুহৰ যুগে যুগে বাগৰি আহি বৰ্তমানৰ ৰূপ পাইছেহি। সময়ে সময়ে ইয়াৰ ভাৱ, ভাষা, সুৰ সলনি হৈছে।

অই নিঃতমৰ কোনো ৰচক নাই, নাইবা কোনো বিশেষ গায়ক গায়িকা মুখত ই আৱদ্ধ হৈ নাথাকে। অই নিঃতম যিয়ে গায় তেওঁৰেই অন্তৰৰ ভাষা হৈ পৰে আৰু প্ৰাণৰ ভাষা হিচাপে প্ৰকাশ পায়। যিয়ে অই নিঃতম শুনে তেওঁৰো অন্তৰৰ ভাষা হিচাপে প্ৰকাশ পায়। সেয়েহে অই নিঃতমৰ গায়ক আৰু শ্ৰোতাৰ মাজত ভাবৰ সমৰূপতা স্থাপন হয়। অই নিঃতমৰ উৎপত্তিৰ সম্পৰ্কত ক'ব গ'লে অই নিঃতম কোনে কেতিয়া ৰচনা কৰিছিল তাক সঠিককৈ কোৱাটো টান। আন আন সমাজত লিখিত সাহিত্যৰ পূৰ্বতে মৌখিক সাহিত্যই গঢ় লৈ উঠাৰ দৰে অই নিঃতমবোৰো মৌখিক সাহিত্য ৰূপে জন্ম লাভ কৰিছিল। কিন্তু বিষয়বস্তু আৰু ভাষাৰ ফালৰ পৰা অই নিঃতমে প্ৰাচীনস্বৰ দাবী কৰিব নোৱাৰে। এই ফালৰ পৰা এইবোৰক অবাচীন মৌখিক গীত আখ্যা দিয়াই ভাল।

অসমীয়া বুৰঞ্জীমূলক উপন্যাস সাহিত্যৰ বাটকটীয়া তথা উপন্যাস সত্ৰাট ৰজনীকান্ত বৰদলৈৰ দ্বাৰা ৰচিত 'মিৰি জীয়ৰী' উপন্যাসখন। য'ত মিচিং, মিৰি জনগোষ্ঠীৰ জীৱন ধাৰণ, আচাৰ-ব্যৱহাৰ

চিত্তাচৰ্চা ইত্যাদিৰ এক প্ৰমাণযোগ্য দলিল পোৱা যায়। ভগা ভঙা অসমীয়া ভাষাত কেইটামান কাবান তথা কিছু মৌখিক গীত উপন্যাসখনত সন্নিৱিষ্ট কৰা হৈছে। আনকি লক্ষীমপুৰ টাউনত চাহাবৰ বঙলাত বিহু মাৰিব যাওঁতেও ক'তো অই নিঃতমৰ কথা, বা অই নিঃতমৰ কোনো পংক্তি উদ্ধৃত কৰা হোৱা নাই।

এই ক্ষেত্ৰত দুটা কথা মনলৈ আনি ল'ব পাৰি—প্ৰথম হ'ল 'মিৰি জীয়ৰী' উপন্যাসখন ৰজনীকান্ত বৰদলৈদেৱে সেই সময়ৰ অবিভক্ত লক্ষীমপুৰ জিলাত মাটিৰ হাকিম হৈ আছিল উনবিংশ শতিকাৰ প্ৰথম দশকত। সেই সময়তে তেওঁৰ মিৰি জীয়ৰী উপন্যাসখন লিখা সম্পূৰ্ণ হৈছিল। কিন্তু প্ৰকাশ পাইছে ১৮৯৪ চনত। সেই সময়লৈকে অই নিঃতম মিচিং সমাজত সৃষ্টি হোৱা নাছিল বা সৃষ্টি হ'লেও বিহু আদিত ৰাজহুৱা ভাৱে ব্যৱহাৰ কৰা হোৱা নাছিল।

টাবু টাইদৰ সৈতে হোৱা বাণীবদ্ধ সাক্ষাৎকাৰত তেওঁৰ অই নিঃতমৰ বিষয়ে এনেদৰে বক্তব্য আগবঢ়াইছে যে, তেওঁৰ বাল্যকালৰ সময়খিনিত গুনাসুঁতিত (টাইদৰ জন্ম গাঁও) অই নিঃতম প্ৰচলিত আছিল। আজিৰ দৰেই ডেকা-গাভৰুহঁতে পথাৰত নদীৰ কাষত গা-পা ধোৱাৰ সময়ত মন ঢালি অই নিঃতম গাইছিল। অৱশ্যে সেই সময়ৰ অই নিঃতমৰ বৈশিষ্ট্য, সুৰ আদি আজিৰ দৰে নাছিল। তেওঁৰ অনুমান কৰা মতে, অই নিঃতম ত্ৰিশ-চল্লিচ দহকৰ আগৰ পৰাই মিচিং সমাজত প্ৰচলিত হৈ আছিল। আনহাতে, চক্ৰভাল কাগয়ুং দেৱে উল্লেখ কৰা মতে— 'অই নিঃতম নামেৰে এখন কিতাপো কেইবছৰমানৰ আগতে শ্ৰীযুত সোণাৰাম পাএগংদেৱে প্ৰকাশ কৰিছিল। কাগয়ুংদেৱে প্ৰৱন্ধ লিখাৰ সময়ত শ্ৰীসোণাৰাম পাএগং কটকী জীৱিত আছিল। ভাষা সাহিত্যৰ ক্ষেত্ৰত মিচিং সমাজৰ প্ৰথম লিখক বা পথ প্ৰদৰ্শক।'^{৪৩} তেখেতৰ প্ৰকাশিত অপ্ৰকাশিত পুথিসমূহ হৈছে—'মিৰি জাতিৰ বুৰঞ্জী' (১৯৩৫ চনত প্ৰকাশ হৈছিল) 'মিৰি দোৱান'। 'মান পৰাজয়', 'কেৱলীয়া ঘোষা'। ঐ নিঃতম (অই নিঃতম) আৰু বৰদৈ চিলাত তেওঁৰ লিখনি প্ৰকাশ পাইছিল বুলি শুনা যায়। তেওঁৰ জন্ম ১৭৬৬ চনত। ঘৰ ওভটা মুখ, অয়ঙ্গিয়া বৰগাঁৱত (ঢকুৱাখানা, উত্তৰ লক্ষীমপুৰ) মৃত্যু ১৯৫২ চনত।

অই নিঃতমৰ সৃষ্টিৰ বিষয়ে ডাঃ বিদ্যেশ্বৰ দলেদেৱে এনেদৰে উল্লেখ কৰিছে 'মিচিং জনগোষ্ঠীৰ অন্যতম ভাগ চুংলুং নিঃতমৰ পিচতেই অই নিঃতমৰ উৎপত্তি হোৱা বুলি ক'ব পাৰি। বহুতৰ ধাৰণা

৪৩। কাগয়ুং, চক্ৰভাল : অই নিঃতম, কাগয়ুম ভৃগুমণি (সম্পা.) : মিচিং সংস্কৃতিৰ আলোচ্য, পৃ. ১২৬

যে, চুংলুং নিঃতমৰ সৃষ্টি কৰি থোৱা সাৰুৱা পৃষ্ঠভূমিতে অই নিঃতমৰ সৃষ্টি কৰে।”^{৪৪} অই নিঃতমৰ উৎপত্তিৰ বিষয়ে আলোচনা কৰিব গলে আমি আৰু কিছু দিশো আলোচনাৰ আওটালৈ আনিব লাগিব। উল্লেখনীয় দিশতো হ’ল— মিচিং জনগোষ্ঠীৰ আদি বাসস্থান, প্ৰব্ৰজন আৰু সাংস্কৃতিক তথা ভাষিক সম্পৰ্ক থকা বৰ্তমান অৰুণাচল প্ৰদেশত থকা কিছু জনগোষ্ঠীৰ গীত মাত।

মিচিং সকলে আহোম ৰাজত্বৰ আগে ভৈয়ামলৈ নামি আহিছে। আহোম সকল সৌমাৰলৈ অহাৰ পূৰ্বেই মিচিং সকলে চুতীয়া ৰাজ্যত প্ৰৱেশ কৰে। এই সম্পৰ্কে লক্ষ্মীদেৱীয়ে তেওঁৰ গৱেষণা গ্ৰন্থত কৰিছে —“আহোম সকল অসমলৈ অহা বহু পূৰ্বৰ পৰাই মিৰি সকল (ভৈয়ামৰ মিৰি সকল) ভৈয়ামৰ সভ্যতাৰ প্ৰভাৱত আছিল।”^{৪৫} গতিকে অতি স্বাভাৱিক কাৰণতে চুতীয়া আৰু মিচিং সকলৰ মাজত এটা সামাজিক সম্পৰ্ক গঢ়ি উঠিছিল। মিচিং সকলৰ নিজা লিখিত ইতিহাস নাই। তেওঁলোকৰ সমাজত আনকি লিখন পদ্ধতিৰ পৰম্পৰা নাছিল। আহোম ৰাজ্যত প্ৰৱেশ কৰাৰ পাচত আহোম বুৰঞ্জীসমূহত এই জনগোষ্ঠী সম্পৰ্কে চেগা চোৰোকাকৈ উল্লেখ পোৱা যায় যদিও বিস্তৃত বিচৰণ ক’তো পোৱা নাযায়। আনহাতে চুতীয়া ৰাজ্য বা আহোম ৰাজ্যত প্ৰৱেশ কৰাৰ পূৰ্বে তেওঁলোক যিবোৰ ঠাইত বসবাস কৰিছিল বা যিবোৰ ঠাইৰ মাজেদি প্ৰব্ৰজন কৰিছিল বুলি বিশ্বাস কৰা হয় সেই ঠাই সমূহত তেওঁলোকৰ অৱস্থিতি স্বাক্ষৰ বহন কৰা কোনো প্ৰত্নতাত্ত্বিক নিদৰ্শনো নাই। যি কি নহওক, মিচিং সকল খৃষ্টীয় দ্বাদশ শতিকামানৰ পৰাই অসমৰ ব্ৰহ্মপুত্ৰ উপত্যকাত বসতি আৰম্ভ কৰিছিল বুলি ভবাৰ খল আছে।

চীন-তিব্বতীয় মঙ্গোলীয় প্ৰজাতিৰ আদি বাসভূমি উত্তৰ-পশ্চিম চীনৰ হোৱাহো আৰু যা-চি-কিয়াং নদীৰ উপত্যকা আছিল। মিচিং আৰু তেওঁলোকৰ সমগোত্ৰীয় জনগোষ্ঠীসমূহ, বিশেষকৈ বৰ্তমানৰ অৰুণাচল প্ৰদেশৰ আবতানিৰ বংশধৰ সকল, দক্ষিণ-পশ্চিম চীনৰ পৰা তিব্বতেদি প্ৰাচীন কালতে প্ৰব্ৰজন কৰি আহি চিয়াং আৰু দিবাং উপত্যকা পৰ্যন্ত পাইছিলহি। সেই কাৰণে হিমালয়ৰ সমগ্ৰ পূব অংশটো তিব্বত-বৰ্মীয় ভাষা পৰিয়ালৰ উত্তৰ অসম শাখাৰ ভাষা কোৱাৰ লোকৰ বাসভূমি হৈ পৰিছিল। তাৰোপৰি বিশ্বাস কৰা হয় যে আৰু মিৰি সকল একে মূলৰ, তেওঁলোকৰ পূৰ্ব পুৰুষ একেই। এই উক্তিৰ সত্যতা মিচিং আৰু পূৰ্বৰ আৰু (এতিয়া আদী) সমাজত প্ৰচলিত সামাজিকম ৰীতি-নীতি আৰু ভাষা পাৰস্পৰিক বোধগম্যতাৰ পৰাই সহজে বুজিব পাৰি।

৪৪। দলে, বিদ্যেশ্বৰ : লীগাং, পৃঃ ২৮।

৪৫। Devi, Lakshmi :Ahom Tribal Rebtions, P. 209

যি কি নহওক, যি কাৰণতেই নহওক লাগিলে (সম্ভৱতঃ মূলত আৰ্থ সামাজিক কাৰণত) মিচিং সকলে পাহাৰ এৰি সমতল ভূমিলৈ আহি প্ৰথমে চুতীয়া ৰাজ্যত প্ৰৱেশ কৰিছিল। আনহাতে আহোম ৰজাই চুতীয়া ৰাজ্য অধিকাৰ কৰাৰ পূৰ্বেই মিচিং সকলে আহোম ৰাজ্যতো প্ৰৱেশ কৰাৰ লিখিত তথ্য পোৱা যায়।

মিচিং সকলে আৰব পৰ্বতৰ পৰা অসমৰ সমতল ভূমিলৈ নামি আহি প্ৰধানকৈ ব্ৰহ্মপুত্ৰৰ দুয়োপাৰে বসতি আৰম্ভ কৰে। প্ৰব্ৰজনকাৰী জনজাতি হিচাপে তেওঁলোকে এঠাইৰ পৰা ঠাইলৈ প্ৰব্ৰজন কৰি ফুৰিছিল। উৰ্বৰ নদীকূলত সামান্য পৰিশ্ৰমতে প্ৰচুৰ শস্য উৎপাদন কৰিব পাৰিছিল কাৰণে সাধাৰণতে নৈপৰীয়া ন মাটিৰ সন্ধান কৰি ফুৰিছিল। এইদৰে লুইতৰ পাৰে পাৰে ক্ষেতান্তৰী পদ্ধতিত খেতি কৰি ভটিয়াই গৈ থাকোতে তেওঁলোকে ব্ৰহ্মপুত্ৰ আৰু সোৱণশিৰীৰ সঙ্গমস্থল পায় আৰু তাৰ পৰা অধিক অগ্ৰসৰ নহৈ সোৱণশিৰীৰ পাৰে পাৰে পুনৰ উজাবলৈ লয়। সেয়েহে বহু শতাব্দীৰ পাচতো সাম্প্ৰতিক কাললৈকে মিচিং সকলৰ বসতি উজনি অসমতে কেন্দ্ৰীভূত হ'ল। অই নিঃতমৰ উৎপত্তিৰ ক্ষেত্ৰত আমি এটা ধাৰণা কৰি ল'ব পাৰো, মিচিং সকল পাহাৰ অৰ্থাৎ অৰুণাচলত প্ৰব্ৰজন কৰাৰ সময়ত অই নিঃতমৰ সৃষ্টি হোৱা নাছিল। কিয়নো মিচিং সকলৰ সমগোষ্ঠীয় বৰ্তমানৰ পাহাৰীয়া মিচিং বা আদী সকলৰ অই নিঃতম বা একে ধৰণৰ গীত-মাত নাই; বৰঞ্চ তেওঁলোকৰ আছে ভৈয়ামৰ মিচিং সকলৰ দৰে মিবু বা মিবু আংবাং অৰ্থাৎ দেওধাই গীত আৰু অন্যান্য লৌকিক বা মৌখিক সাহিত্য। এই ক্ষেত্ৰত ঘনকান্ত দলেৰ লেখা প্ৰণিধানযোগ্য, “সেই জনগোষ্ঠীবোৰৰ ভিতৰত মিচিং সকলৰ অতি নিকট জনগোষ্ঠী যেনে- (১) পাংদাম মিঞং আৰু (২) গালং (গাল)। পাংদাম-মিঞং জনগোষ্ঠীৰ উপগোষ্ঠী সমূহৰ ভিতৰত পাংচি, পাংগি, কাৰ্ক, পাংদাম, মিনাং, চিমং, বৰি, আচিং, মিয়ং, তাঙাম আৰু গাল’ জনগোষ্ঠীৰ উপগোষ্ঠীসমূহ ৰামু, বকাৰ, পাইলিব’ গাল’। উক্ত গোষ্ঠীসমূহৰ লোকগীত (মৌখিক) বিশেষকৈ তিনি বিধ যেনে—আংবাং, আগম আৰু নিঃতম। তেওঁলোকৰ গীত সমূহৰ নামাকৰণৰ ক্ষেত্ৰত এক বিশেষ বৈশিষ্ট্য দেখা পোৱা যায়। পুৰণি কালত সেইবোৰক কৈছিল—দঃঞিও বেংনাম>দঃঞিও নিঃতম, কুম্দু (প্ৰাৰ্থনা গীত), উই মেন্‌নাম, আকি আচি/অৰম্ চাংলা বেংনাম কাবান কাৰনাম (মিদাং), আনংনে নেলা পেঙে, ক’ বেংনাম (নিচুকণি গীত) ইত্যাদি।”^{৪৬} অই নিঃতমৰ অতীত ফঁহিয়াই চালে দেখা যায় ই আংবাং, কাবান আদি গীত সমূহৰ পৰা অহা যেন।

৪৬। দলে, ঘনকান্ত : মিচিং অই নিঃতম, টাইড, গোবিন্দ (সম্পা.) গমচাৰ আবাং, পৃ. ৬৪।

মিচিং মৌখিক গীত সমূহৰ ভিতৰত আংবাং গীতসমূহ অতি প্ৰাচীন। গীতসমূহ ক্লাচিকেল পৰ্যায়ৰ; ইয়াৰ ভাষাত প্ৰাচীন আৰু সৰ্বসাধাৰণৰ বোধগম্য নহয়। মিচিং ভাষাত ‘আংবাং’ এক গুৰু গভীৰ পৰিৱেশৰ সূচক। মিবু (দেওধাই) য়ে গোৱা গীতকে আংবাং বোলা হয়। এই গীত গোৱাৰ পৰিৱেশ আৰু গীৰ অন্তৰ্নিহিত অৰ্থ অতি গভীৰ। আংবাং দুই প্ৰকাৰৰ মিবু আংবাং আৰু মিবু আংবাং। আংবাং সহজ-সৰল জনসাধাৰণে বিভিন্ন খেল, পৰিয়ালৰ গোৱাৰ বংশ পৰম্পৰাৰ বুৰঞ্জী মিবুয়ে দাঙি ধৰে। আংবাং গীতক সেইফালৰ পৰা মিচিং সমাজৰ গীতি-বুৰঞ্জী বুলিব পাৰি।

আংবাং গীতৰ একাংশত সৃষ্টিৰ আদি পাতনিৰ বৰ্ণনা মনকৰিবলগীয়া। মিবু বা মিবুয়ে সৃষ্টিৰ আদিতৈ থকা এটা কাল্পনিক অৱস্থাক ‘কীয়ুম’ বুলি আখ্যা দি আৰম্ভ কৰে। এই ‘কীয়ুম’ সম্পৰ্কে এইদৰে বৰ্ণনা দিছে—

কীয়ুম্ কেন্‌মাঙী য়াংয়াংক

কেংৰ কামাঙী য়াংয়াংক।

অৰ্থাৎ ‘কীয়ুম্ বোধগম্যৰ অতীত আৰু অদৃশ্যৰো অদৃশ্য। এই কীয়ুম্ হিন্দু দৰ্শনৰ নিগুণ, নিৰাকাৰ নিৰঞ্জন ব্ৰহ্মৰ দৰে। কিন্তু এই একো নোহোৱা শূন্য কীয়ুমৰ পৰাই ‘আছে’ আৰু ‘নাই’, ‘হয়’ আৰু ‘নহয়’ বা Positive and Negative দুটা effect হৈ পঞ্চতত্ত্ব সৃষ্টি হোৱাৰ দৰে কাংচি, চিয়াং, আন্ব বমুগ্, মুক্চেং এই অৱভাগ সৃষ্টি হৈছে। মুক্চেঙৰ পিছত ‘চেদ্-মেংল’ সৃষ্টি পাতনিৰ প্ৰথম গৰাকী পুৰুষ প্ৰকৃতিৰ উদ্ভৱ হৈছে। চেদ্-মেংলৰ পৰা ক্ৰমে দল্ং>লুতুং>তুয়ে>য়েপ>পীদং সৃষ্টি হৈছে। এই পীদঙেই মানুহৰ আদি মাতৃ। এইখিনি কথাকে আংবাঙত এইদৰে পোৱা যায় —

কীয়ুম্ চেংদ্ নাংলৌকী

মেংল মাম্ব্ আজি মাম্ব্ দুংনামী

কীয়ুম্ মেংল য়াংয়িকী

কন্‌কী গল্‌লঙী গল্‌নামীম

চেংদ্ দুগৰী অৰ্‌কঙী কংকিতী

অনী কলাং কংমাংক। ইত্যাদি

এই আংবাং গীতসমূহৰ দাৰ্শনিক মত আৰু ঋকবেদীয় শ্লোকৰ জটাপাঠৰ দৰে থকা ছন্দ-
বৈচিত্ৰ্যৰ পৰিপূৰ্ণ।

মিৰ্ভসকল বিশেষকৈ পূজা-পাতল আৰু অপায়-অমঙ্গলৰ পুৰোহিত বুলি ক'ব পাৰি। মিচিং
সকলে বহুতো দেৱ-দেৱতা, ভূত-প্ৰেত আৰু মৃত পূৰ্ব-পুৰুষক পূজা-পাতল কৰে। মানুহৰ অপায়-
অমঙ্গল হ'লে তাৰ প্ৰতিকাৰৰ উপায় বিচাৰি আংবাং গীতেৰে এক দৈৱিক শক্তি লাভ কৰি মিৰ্ভয়ে
দেৱতাৰ সৈতে সাক্ষাৎ কৰে আৰু অমঙ্গলৰ প্ৰতি বিধান দিয়ে। এই মিৰ্ভ আৰু মিৰ্ভ আংবাংবিলাক
এক দৈৱিক শক্তিৰ দ্বাৰা লাভ কৰা বুলি মিচিং সকলে বিশ্বাস কৰে। এই দৈৱিক শক্তিও গুণ-সম্পন্ন
মিৰ্ভয়ে তেওঁৰ শক্তিৰ স্ৰোত-প্ৰবাহত অৱগাহন কৰোৱা এই শক্তিমান দেৱতাৰ উদ্দেশ্যে প্ৰথমে
এইদৰে প্ৰাৰ্থনা কৰে—

উম্‌লায়ী ৰুমনা

দংকী লীৰ্ভা ৰুমনা

দীও লীৰ্ভা ৰুমনা নমী।

গৰ্দুঃ বীৰ্ভা ৰুমনা

গৰপঃ য়ুৰ্ভা আংতানা

লুগু আংনী ৰুমনা

নচুম্ তগুৰ্ভা গুংম্‌না নমী।

আনা মীলকা জেইআ জেয়াদ্‌দক্

পীদং আনীকা অদঃ দীমী

দংয়িং আনীকা দংজিক্‌কু, জিগ্‌বিঅ নাম্দামী

নক্‌কা আংজি তাংবী কাংলুৰ্ভা

অংকাঙ য়েনী।

পংচুম্ তগুৰ্ভা গুংম্‌না

লীংনি তাংবী গুংম্‌না

নলু চেংদ্‌কা চেংয়েগীমী

য়েকতুম্ মাংনীকা
কীংৰুং নাংনী বৃন্-পুং নাংন
লীংনি দুংজিগীমী গ্ৰিবিঅ লাংকা।
তাংবী মাংগমী
লীনি মাংগমী
উন্চাং দচিমী
চেংদু আংবাংক
অংকাঙ য়েকুৱাই

ভাৰাৰ্থঃ

অ' সৃষ্টিৰ বহস্যৰ গৰাকী
অ' ইতিহাসৰ গৰাকী
তোমাক নমস্কাৰ।
জন্মৰ সকলো ভাৰ
কান্ধত আৰু গৰ্ভত লৈ
যি সকলো পৰিয়ালৰ জন্মৰ
মাতৃ স্বৰূপ তোমাক বন্দে।
পীদং মাতৃয়ে সৃষ্টি কৰোঁতে
লহ-পহকৈ বাঢ়ি আঁহোতে
বুৰঞ্জীমাতৃয়ে ভাগে ভাগে ভগাই দিয়াখিনি
তোমাৰ প্ৰেৰণাপ্ৰাপ্ত কিশোৰ এই অংবী মিৰ্ভুয়ে
গাবলৈ যত্ন কৰিছে।
পংচুম্-তগুং লীংনি তাংব আদি মিৰ্ভুসকল
তোমালোকে চেংদুৰ বাবে গোৱা গীতৰ বাট
বন্ধ নকৰিবা।
কীংৰুং আৰু বৃন্পুং হৈ

তোমালোকে সুদক্ষ মিৰ্ৰ বাট দেখুৱাই দিবা।

তাংবী বা লীনিৰ দৰে সুদক্ষ মিৰ্ৰ নহলেও

এই সূৰ্যৰ কিৰণ থাকে মানে

চেংদূৰ গীত গাবলৈ যত্ন কৰিছোঁ।

এই মিৰু আৰু মিৰু আংবাং বিলাকত মিচিং সমাজৰ বিশ্বাস, চিন্তা, জন্ম-জন্মাতৰৰ বহস্যজনক কাল্পনিক ৰাজ্যৰ ধাৰণা, পূজা-পাতলৰ বিধি অন্তৰ্নিহিত হৈ আছে। আংবাং গীতবোৰ মিচিং সকলৰ বাবে স্মৃতিশাস্ত্ৰৰ পবিত্ৰ শ্লোক।

দ্বিতীয়বিধ লোকগীত হ'ল কাবান। কাবানৰ অসমীয়া অৰ্থ হৈছে বিননি। ড° বীৰেন্দ্ৰনাথ দত্তৰ ভাষাত “Populars as kaban in Mising, this class of songs consists of laments outpourings of the broken heart. They centre round such themes as misfortune or as an unhappy event the loss of a loved ones life’s dangerous and miseries and so on.”^{৪৭} সমাজত প্ৰতিজন ব্যক্তিৰ কম বেছি পৰিমাণে দুখ-বেদনা, হৰ্ষ-বিষাদৰ, স্মৃতি, স্বপ্ন, বেদনা আছে। হৃদয়ত যেতিয়া বব নোৱাৰা দুখ-বেদনা, খূপ খাই তেতিয়া কেৱল কান্দোনাৰ দ্বাৰা তাক ব্যক্ত কৰিও মন পাতলাব নোৱাৰি। নোমল চন্দ্ৰ পেগু দেৱৰ ভাষাত—“Kaban, in fact has a melan cholic expression, an air of dejection blended into its melody and is rightly ascribed it as ‘Kaban’ meaning lamentation. The Misings too experience the clamouring of the soul, because of some incompleteness, some distance call, perhaps the call of infinity.”^{৪৮}

বসন্ত কুমাৰ দলেৰ মতে—“বিননিমূলক গীতবোৰক মিচিং ভাষাত ‘কাবান’ বোলা হয়। কাবান গীতবোৰ বিষাদ-বেদনাৰ চকুলোৰে সদায়েই সিক্ত। ৰূপতাত্ত্বিক দিশৰ পৰা চালে ‘কাবান’ কাব্ (কান্দ) ধাতুৰ লগত ‘আন্’ (অবিৰামভাৱে হোৱা বুজাবলৈ ব্যৱহাৰ কৰা) প্ৰত্যয় যোগ হৈ গঠন হৈছে।”^{৪৯} তেখেতৰ ভাষ্যত প্ৰকাশ পোৱা মতে, অতি স্বাভাৱিকভাৱে কাবান গীতৰ যোগেদি মিচিং লোক জীৱনৰ কৰুণ দিশটো উন্মোচিত হয়।

৪৭। Kuli, Jawahar Jyoti. : The Misings : Their History and Culture, P. 298.

৪৮। Pegu, Numol Ch. : The Misings of the Brahmaputra Valley, PP. 111, 112.

৪৯। দলে, বসন্ত কুমাৰ : মিচিং সমাজ সংস্কৃতিৰ সমীক্ষা, পৃঃ ১০১

বহুদিন সঞ্চিত এনে অব্যক্ত বেদনা কেতিয়াবা গীতিময় আবেগেৰে প্ৰকাশ পায়। এই ধৰণৰ গীতবিলাককে কাবান্ গীত বোলা হৈছে। এই কাবান্ গীতবোৰ ব্যক্তিগত যদিও সামূহিক জীৱনৰো অভিব্যক্তি, সাময়িক যদিও চিৰন্তন তাৰ আবেদন। ব্যক্তিগত জীৱনৰ হতাশা, হুমুনিয়াহ কঢ়িয়াই নিয়া এই কাবান্ গীতৰ মৰ্মকথা হৈছে অতীতৰ আপোন স্মৃতি ৰোমছন, আপোনজনৰ বিচ্ছেদ, ভৱিষ্যতৰ স্বপ্নহীন গতিপথ, জীৱন-নদীত অকলশৰীয়াকৈ ডিঙা মেলি দিয়া নাৱৰীয়া হৃদয়কাতৰ বাণী। যেনে—

(ক) অইয়া দেংপিনীম্ পিন্‌মান্ বচুতাই
 অই নম্ দেংপঙীম্ পংমান্ বচুতাই,
 অই নম্ দংকুংক গুংমান্ বচুতাই
 চিবিঅ দংকুংক গুংমান্ বচুতাই।।

ভাৱাৰ্থঃ

সৰু কালতে একোৱেই নজনা কালৰ পৰাই তোমাৰ সৈতে মোৰ
 চকুৰ দৃষ্টি এক হৈছিল, হৃদয়ৰ মিলন ঘটিছিল। তোমাৰ সৈতে
 মই বালিঘৰ সাঁজি মাটিৰ ভাত আৰু পানীৰ আপং পি খাইছিলো।
 তোমাৰ সৈতে মই প্ৰথম প্ৰণয়ৰ আখৰা কৰিছিলো।

(খ) অইয়া নীঙানী নাইআ নীঙানী
 অই নম্ নীঙানী ঙান্‌তুদ বম্‌দুনী।
 কেন্‌পং চুয়াম্বল্ কাংপং চুয়াম্বল্
 অই নম্ পংয়াত্‌পী যাদ্‌বম্ মমাঙাই।
 চিল যাংয়াঙী বাম্‌কা যাংয়াঙী
 পংল লকাৰী কাৰত্‌দ দাক্‌কুনী। ইত্যাদি।

ভাৱাৰ্থঃ

আজি সময়ৰ বন লতিকাই বাঢ়ি গৈ তোমাক আবৰি ধৰিছে। তাক আগতে
 জনা হ'লে সময়ৰ পাক ঘূৰণি খোৱা বতাহত উৰি যোৱাৰ দৰে তোমাক
 উৰি যাবলৈ নিদিলোহেঁতেন। আজি অলপকৈ, কাইলৈ অলপকৈ,

ক্ষণে ক্ষণে চন্দ্ৰকলাই কৃষ্ণপক্ষলৈ গতি কৰিছে। (অৰ্থাৎ জীৱনক অন্ধকাৰে
আৱৰি ধৰিছে বা জীৱন মৃত্যুৰ মুখলৈ আগবাঢ়ি গৈ আছে)।

- (গ) নাঃনী বুলুনা বাঃবু বুলুনা
কুমঃদাং দীত্ৰ পংকুৰ বচুলা
মেঃব ঙম অগলনা অতাগানীনা।
কিঃতী কিপমীম্ যম্দ্ঃ তাগঃলা
দীকি মমাঙীম্ দীঙ তাগ্লা
নাঃনী ব্ মেঃব ঙম্ অতাগানী না।
নাঃনী ব্ অগলক্ অদাগ দলনা
নাঃনী ব্ অগলক্ অমুৰ্ অনীয়া
নাঃনী ব্ গাগ্‌নাম্‌দীম্ চলাগ্‌ গাগ্‌নাম্‌দীম্
নাঃনী ব্ গাগ্‌নাম্‌দীম্ গাগ্‌মুৰ্ তনীয়া।

ভাৱাৰ্থঃ

আই আৰু বোপায়ে ঘৰ সংসাৰ পাতোতে মোৰ এই দুৰ্ভগীয়াৰ জন্ম হৈছিল।
দীৰ্ঘদিনৰ গৰ্ভ বেদনাৰে কতনা কষ্টেৰে জন্ম দিছিল, বোধকৰোঁ মোৰ জন্মৰ
কালত আয়ে যিডাল ৰচীৰ আশ্রয় (সন্তান জন্মৰ পৰত শৰীৰত বল পাবৰ
কাৰণে হাতেৰে ধৰি থকা এডাল ৰচী) লৈছিল সেই ডালেই বোধ কৰোঁ
তাতে ভুল আছিল। নাইবা মোৰ জন্মই ভুল আছিল যাৰ ফলত মোৰ এই
অকলশৰীয়া জীৱনত এই সমগ্ৰ দুখৰ ভাৰ বহন কৰিবলগীয়া হৈছে।

কাবান গীতৰ আৰু এটি ৰূপ আছে। ই হ'ল দংয়িং কাবান বা কাহিনী গীত। এই কাহিনী
গীতবিলাক দেখাত প্ৰায় অসমীয়া আখ্যান গীত নাইবা ইংৰাজী বেলাত গীতৰ দৰে। এই গীতবোৰ
মিচিং সমাজৰ কোনো ব্যক্তি বিশেষৰ কৰুণতম ঘটনাৰ আলাপ লৈ ৰচিত।

অতীতত কাবান গীতেই আছিল মিচিং সকলৰ মনোবেদনা প্ৰকাশ কৰিবৰ বাবে ব্যৱহাৰ
কৰা জনপ্ৰিয় মাধ্যম। য'ত জাতিটোৰ দুখ-বেদনা, হৰ্ষ-বিষাদ, হতাশা-ছুমুনিয়াহ অতীত স্মৃতি

ৰোমছন আদিৰ গীতিময় প্ৰকাশ পোৱা যায়। “এনে দিশবোৰ ফঁহিয়াই চোৱাৰ পাছত অই নিঃতমবোৰো
ডেকা-গাভৰুৰ সুখ-দুখ, বিষাদ আদিত মনৰ নিভূৰতম কোণৰ পৰা নিগৰি ওলোৱা বিননি। ই মীঃব
আৰু দঃব কাবানৰ আধুনিক সংশ্লেষিত ৰূপ।”^{৫০}

৫০। দলে, ঘনকান্ত : মিচিং অই নিঃতম, পৃঃ ৬৪।